

Omstillingsplan

Versjon 1.0

**Mål om utslippsreduksjon og omstillingsplaner for
bransjer i vår utlånsvirksomhet og egen drift**

Innholdsfortegnelse

- 1 **Leder – med blikket vendt mot fremtiden**

- 2 **Bankens rolle i det grønne skiftet**

- 3 **Avhengigheter og dilemmaer**

- 4 **Bankens plan for å nå nettonullutslipp innen 2050**

- 5 **Næringsliv**

- 6 **Personmarked**

- 7 **Egen drift**

- 8 **Våre aksjoner og virkemidler i arbeidet**

- 9 **Veien videre**

- 10 **Data og metoder**

1. Med blikket vendt mot fremtiden

Sparebanken Møres visjon er å være «Den fremste pådriveren for skaperglede på Nordvestlandet. Hver dag!». Skapergleden bidrar til verdiskaping i vår region, i form av flere arbeidsplasser, økt kunnskap, innovasjon og næringsutvikling. Hvordan verdiene skapes i regionen er avgjørende for å sikre at kommende generasjoner skal få like muligheter som vi har i dag, og Sparebanken Møre skal bidra til en mer ansvarlig og bærekraftig økonomi.

Vi lever i en usikker verden hvor klima fort kan komme i andre rekke fordi andre forhold skaper større utrygghet hos folk og bedrifter - også her på Nordvestlandet. Men, klimakrisen tar ikke pause – den skjer på vår vakt, og vi må være våkne.

Klimaendringene påvirker oss og gjør fremtiden mer usikker. Utfordringene kan ikke løses av enkeltaktører, men må løses i felleskap. På tvers av det private, offentlige og sivile samfunnet, og på tvers av landegrensene. Som regionens største bank skal vi arbeide for å nå nasjonale og globale ambisjoner og mål som er satt.

En omstilling til lavere utslipp og god håndtering av klimarisiko er en strategisk mulighet. Sparebanken Møre har satt seg mål om å nå netto null innen 2050. For å komme i mål med dette kreves det samarbeid, kunnskap og innsikt, samt evne og vilje til omstilling – både internt i banken og hos våre kunder.

Vi har satt oss som mål at vi skal være en drivkraft i det grønne skiftet. Det krever at vi er handlekraftig, engasjert og tett på der det skjer. Vi må samarbeide, tenke nytt og prioritere klokt.

Omstillingsplanen er første ledd i å beskrive hvordan vi i felleskap skal komme oss dit. I arbeidet har vi sett på ulike tiltak som kan ha effekt, og hvilke avhengigheter og dilemmaer våre kunder og vi som bank vil møte på. Det er risikostyring i praksis.

Det kan være ukomfortabelt å sette seg mål som det er usikkert om en når, og som avhenger av mange eksterne faktorer vi ikke selv kan påvirke. Vi vet at det er et krevende arbeid, der vi kan ha flere spørsmål enn vi har svar. Samtidig har næringslivet på Nordvestlandet taklet utfordringer og endringer over tid med samarbeid både innen egen bransje og på tvers av sektorer. Et slikt tankesett og innovasjonsgrad er nødvendig også nå, og med det som bakteppe er jeg optimistisk for hva vi kan skape sammen de neste årene.

Som regional sparebank har vi stått last og brast med kundene siden starten i 1843, og det skal vi gjøre i fortsettelsen også.

Trond Lars Nydal
Adm. Direktør

2. Sparebanken Møres rolle i det grønne skiftet

Med visjonen om å være den fremste pådriveren for skaperglede på Nordvestlandet, tar vi en aktiv rolle i omstillingen vår region må lykkes med. Derfor har vi som mål å være en drivkraft i det grønne skiftet. Gjennom kunnskap, samarbeid og konkrete tiltak skal vi sammen med kundene bidra der det monner.

Utfordringer skaper også muligheter. Nye ideer skapes, og tiltak og løsninger for å nå netto null utvikles. Om det ikke går raskt nok for bransjene med størst utfordring må omstillingsfarten økes. Vi vet allerede at Norge ligger bak målbildet om 55 % reduksjon til 2030.

Økt innsikt er et nøkkelgrep for å øke tempoet i omstillingen og dermed også kundenes konkurransekraft. Når vi får bedre oversikt over hvor utslippene faktisk oppstår, blir det enklere å prioritere tiltak som gir størst effekt – og tryggere å sette inn ressursene der de monner. Bedre datakvalitet styrker også troverdigheten i utslippsmålne. Det gir både kundene og banken bedre styringsinformasjon. Kundene tar grep som vi kan finansiere--....kan kunden ta bedre grunnlag for å prioritere investeringer og økt evne til å ta valg som bringer oss nærmere et nullutslippssamfunn og som reduserer kundens risiko.

Kunnskap, innovasjon og samarbeid er drivere for at vi skal lykkes. Det digitale verktøyet i Bærekraftsportalen, gründerprogrammet Næringsteft og energiprogrammet Grønn Arena Møre er initiativer vi gjerne trekker frem da disse er godt mottatt av det etablerte og nyskapende næringslivet. Initiativene har som mål å øke kunnskap og stimulere til konkrete tiltak og handlinger.

I bankens bransjegrupper innen næringsliv arbeider rådgivere med stor interesse og kunnskap om ulike bransjer. Rådgivere på personmarked er tett på kundene.

Slik kan vi være en god sparringspartner for kunder i både medgang og motgang. Vi erfarer at endringer i klima og natur i større grad får konsekvenser for våre kunder og er tema som må hensyntas i veivalg fremover.

Fra bankens egen drift har vi et begrenset utslipp (ca. 1% av totalen), men det betyr ikke at ikke vi skal ta del i omstillingen. Måten vi best kan gjøre det på er å ta grep der vi vet det monner gjennom innsikt fra eget klimaregnskap. Her jobber vi med flere tiltak, blant annet har vi valgt å rehabilitere hovedkontoret fremfor å bygge nytt, et prosjekt vi håper gir betydelige ringvirkninger i tillegg til et lavere utslipp.

Som er ledd i mål om å oppnå nullutslipp i porteføljen, har vi satt et delmål om å nå 30% grønne og bærekraftslinkede lån i utlånsporteføljen for næringsliv, og økt energieffektivisering av boliglånsporteføljen. For å lykkes med dette utvikler Sparebanken Møre nye produkter i tett dialog med kundene og i tråd med bankens risikovurdering.

Vi må fortsette å samarbeide, tenke nytt oftere og prioritere klokere. Vår ambisjon er å skape verdi for kundene våre og bidra til en mer bærekraftig økonomi – med forankring på Nordvestlandet, og blikket vendt mot fremtiden.

3. Avhengigheter og dilemmaer

I omstillingen til et netto null-samfunn må Sparebanken Møre tenkte nytt og navigere gjennom et landskap preget av usikkerhet, avhengigheter og dilemmaer.

Reguleringer og politiske føringer, både nasjonalt og internasjonalt, setter retningen for hvordan vi kan og bør bevege oss fremover. Virkemidler som konkrete klimamål, Enova-støtte og EUs finansieringsordninger, samt karbonprising skal gi insentiv for utslippstunge bransjer til å satse på tiltak som reduserer utslipp. Ustabile globale forhold, krig, energiuro og klimarelaterte kriser, kan raskt endre forutsetningene bransjene opererer innenfor.

Derfor må vi og våre kunder ha evne til å justere strategien når det trengs. Samtidig er næringslivet avhengig av stabilitet og forutsigbarhet i politiske beslutninger. Vi er avhengig av at proaktive politikere spiller på lag med næringslivet og tilrettelegger innenfor de rammer de har mulighet til å påvirke.

Sparebanken Møre skal bidra med kapital og kompetanse inn i omstillingen. En endret oppfatning av hva som vil være lønnsomt og bærekraftig over tid utfordrer oss til å tenke nytt når vi skal vurdere kundecase. Vi må erkjenne at klimastabilitet og naturressurser er en knapphetsfaktor og vurdere effekten av våre handlinger i tråd med dette, på lik linje med økonomiske vurderinger. Vår ambisjon er å ha en solid omstillingsplan som gir handlingsrom til også å støtte de langsiktige prosjektene, for kundene våre og for regionen.

Et gjennomgående dilemma på tvers av mange bransjer er spørsmålet om man skal bygge nytt eller oppgradere eksisterende strukturer. Dette gjelder både næringsbygg, boliger og ikke minst fartøy og produksjonsanlegg i maritim bransje og sjømatnæringen. Nye løsninger gir gjerne høyere energieffektivitet og lavere utslipp, men innebærer store investeringer – og kan ha et betydelig klimaavtrykk i seg selv. Å oppgradere det vi allerede har, kan være mer kostnadseffektivt og sirkulært, men forutsetter riktig teknologi, politisk støtte, kvalitetssikring og tilgang til kompetanse.

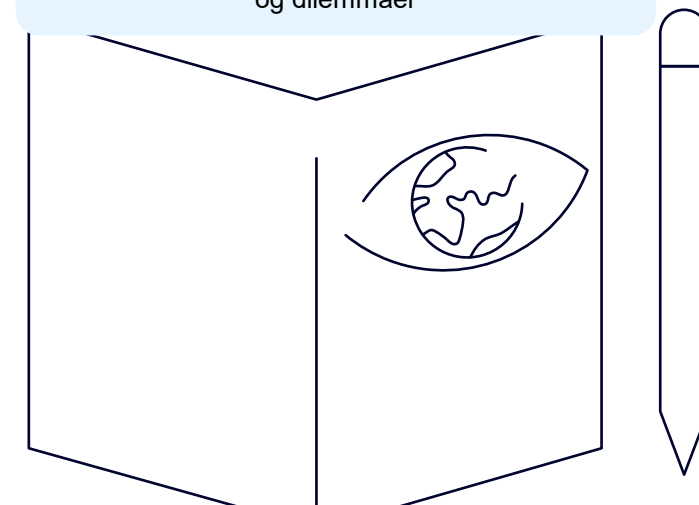
Med teknologi i rask utvikling er det utfordrende å vite når det er riktig å investere, oppgradere eller avvente. Risikoen ved å handle for tidlig kan være like stor som ved å vente for lenge.

Det er også avhengigheter mellom klima og natur som kan skape friksjoner. Utbygging av blant annet fornybar energi og ødeleggelse av urørt natur er et dilemma. Utrydding av det biologiske mangfold ved eiendomsutvikling, hytteutbygging og/eller i forbindelse med kraftanlegg er et annet dilemma. På lik linje som Norge har et klart klimamål om netto null i 2050, har Norge også forpliktet seg til å bidra til det globale 30/30 målet; gjennom å bevare og gjenopprette 30 % av biologisk mangfold til havs og på land innen 2030.

Ny teknologi og kapital er nødvendig, men ikke tilstrekkelig. Endringen må også skje i hodene og hjertene våre. Politikere, forbrukere, næringsliv og offentlig sektor må alle dra i samme retning for at vi skal lykkes.

Som bank har vi en mulighet og et ansvar til å påvirke, både gjennom hva vi finansierer og forvalter, kompetansen vi deler, hva vi engasjerer oss i og hvordan vi kommuniserer. Vi ønsker å gjøre det enklere å ta framtidrettede beslutninger, og vil bruke vår stemme, våre produkter og vår rådgivning til å være en drivkraft for endring.

Se *Kapittel 5) Næringsliv* for detaljering av de viktigste bransjespesifikke avhengigheter og dilemmaer

4. Omstillingsplaner og målbaner

Målbanene for de ulike bransjene er utarbeidet basert på beste tilgjengelige kunnskapsgrunnlag per i dag. Det er flere veier til netto null 2050 og alle målbaner har sine svakheter og usikkerhetsmomenter.

Utvikling av omstillingsplan skjer i et landskap der både rammeverk og politiske føringer er i endring. Planen skal synliggjøre hvordan de ulike bransjene må tilpasse seg frem mot 2050 for at målet i Parisavtalens om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 C skal kunne nås basert på dagens innsikt.

Vår rolle i denne omstillingen er å støtte både kunder og samfunn – som sparringspartner, rådgiver og med finansiering. For å lykkes er vi avhengig av et godt samspill med en rekke ytre faktorer.

Innledning

Fordelingen av utslipp og utlån på tvers av bransjer gir viktig innsikt i hvordan banken finansierer klimautslipp. Stolpediagrammet viser hvordan både utlån og tilhørende finansiert klimagassutslipp fordeler seg mellom ulike bransjer i 2024.

Totalt er de direkte utslippene (scope 1 og 2*) fra de delene av utlånsporteføljen der vi har tilstrekkelig datagrunnlag estimert til 78 642 tonn CO₂e. Når vi inkluderer kundenes indirekte utslipp (scope 3*), øker utslippene til 257 500 tonn CO₂e. Disse beregningene omfatter bankens samlede utlån til privatbolig og 75 % av bankens totale utlånsportefølje til næringslivet.

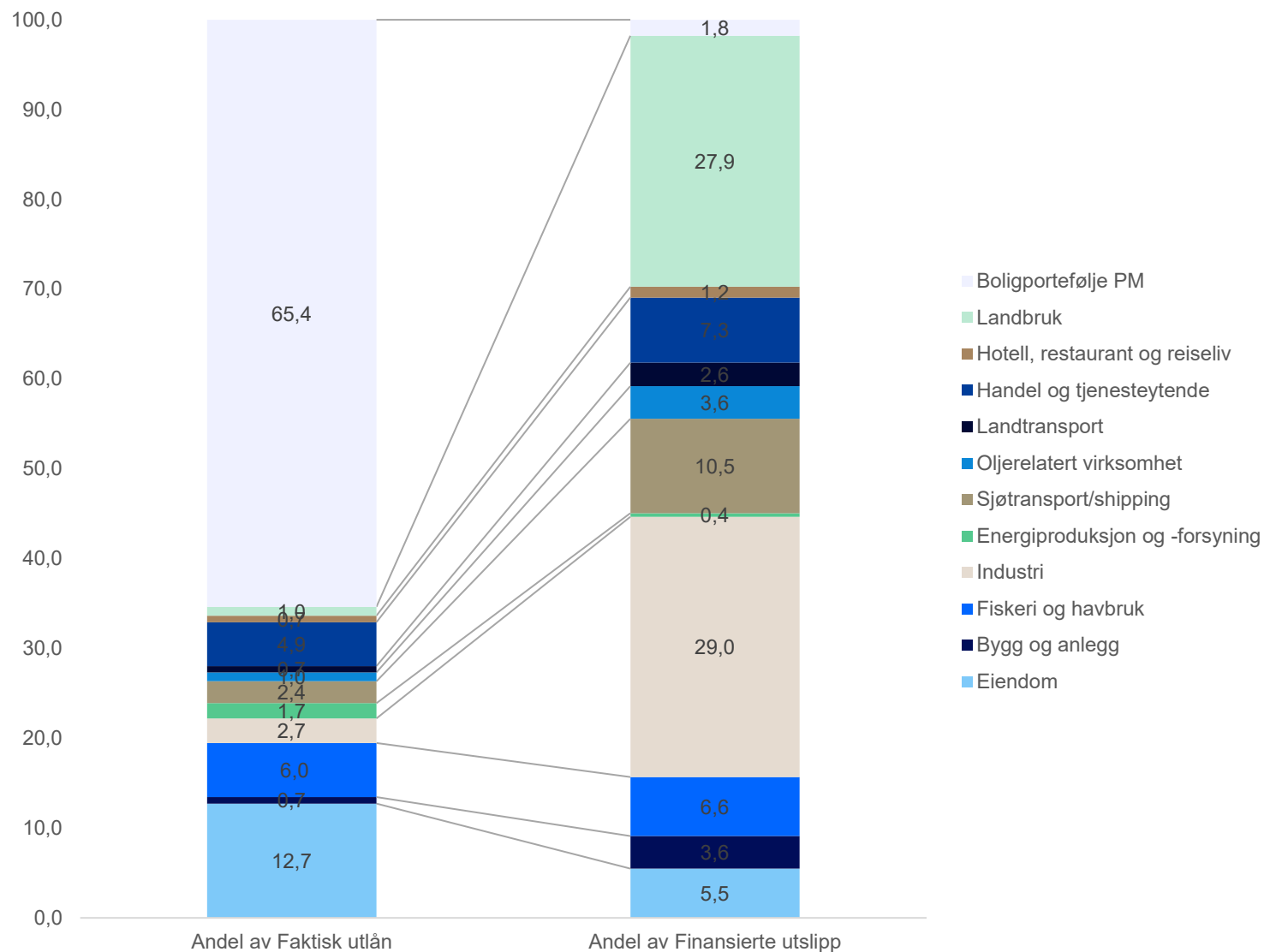
Diagrammet viser samlet estimert fotavtrykk (scope 1,2 og 3) for næringslivsmarkedet og scope 1 og 2 for privatboligporteføljen.

Selv om tallene i stor grad er basert på estimater, gir analysen et nyttig bilde av bankens klimaavtrykk. Vi er samtidig bevisste på forbedringsbehov i datagrunnlaget, og ser dette som et område under kontinuerlig utvikling. Bankens ambisjon er å forbedre datakvalitet, og i økende grad benytte kundedata og klimaregnskap der det lar seg gjøre.

De neste delkapitlene gir en nærmere gjennomgang av de ulike bransjene og tiltak for å redusere finansierte utslipp.

* For mer informasjon om scope 1, 2 og 3 og metode for øvrig – se beskrivelse i metodekapittel til sist i denne planen.

Finansierte klimagassutslipp i utlånsporteføljen fordelt på bransjer

Rammer og målsettinger

Sparebanken Møre har satt seg klimamål om å redusere utslipp fra egen drift med 55 % innen 2030 i tråd med Norges klimamål. For utlåns- og investeringsporteføljen er målet å nå netto null klimagassutslipp i 2050.

Vårt arbeid med omstillingsplanen er forankret i bankens bærekraftsstrategi, basert på prinsippene fra GHG-protokollen, PCAF, Finans Norge og Science Based Targets-initiativet (SBTi).

Der det er mulig, benytter vi Sectoral Decarbonization Approach (SDA⁵) og rammeverket fra Science Based Targets initiative (SBTi⁶) for å fastsette sektor-spesifikke delmål mot 2030. Dette gjør det mulig å vurdere hvordan bankens utlånsportefølje utvikler seg i forhold til omstillingsbaner som er tilpasset hver enkelt bransje. Det gir et mer treffsikkert grunnlag for å prioritere tiltak og følge opp utslippsutviklingen over tid.

Næringsliv

Næringslivsporteføljen representerer den største andelen av våre samlede klimagassutslipp. Vi har estimert utslippene fra ulike bransjer vi finansierer og vi har satt utslippsmål for 2030, med en målsetning om netto null innen 2050, der vi har tilstrekkelig datagrunnlag.

Vi erkjenner at målene vi har satt vil kreve omfattende tiltak fra både oss og bransjene. Omstillingsplanen gir retning basert på dagens kunnskap og vil endre seg med økende datatilgang, kunnskapsnivå og krav.

Personmarked

Selv om utslippene fra personmarkedet er betydelig lavere enn fra næringsliv, representerer det en stor kundemasse med betydelig samlet påvirkning.

Tiltak for utslippsreduksjon i utlånsporteføljen er rådgiving og produkter som fremmer energieffektivisering, kompetansedeling og insentivordninger for utslippsreduksjon, men effekten av tiltak er usikker og ikke tallfestet foreløpig.

Tabell 2: Oversikt over reduksjonsmål

Bransje	Delbransje	Scope	Måleenhet	Basisår	Utslippsmål (% red. til 2030)	Metode	Scenario
Maritim	Per okt 2025 avventer vi oppdaterte analyser og retningslinjer fra Grønt Skipsfartsprogram og relevante myndigheter for å kunne gi en mer presis vurdering av utslippsreduksjonsmål for maritim industri, samt implementering av pilot for sjømatnæringen.						
Sjømat							
Eiendom og entreprenør	Eiendom	1 og 2	kgCO ₂ e/m ² /år	2024	45 %	SDA	SBTi/CRREM 1,5-gradersscenario
	Entreprenør	3	kgCO ₂ e/m ²	2024	35 %	SDA	SBTi/CRREM 1,5-gradersscenario
Landbruk					Målsettes i neste versjon		Landbrukets klimaplan
Industri					Målsettes i neste versjon		
Handel og tjeneste.					Målsettes i neste versjon		
Person-marked	Bolig	1 og 2	kgCO ₂ e/m ² /år	2024	25 %	SDA	SBTi/CRREM 1,5-gradersscenario
Egen drift		1	tCO ₂ e	2024	100%	Absolute contraction	SBTi 1,5-gradersscenario
		2	tCO ₂ e	2024	15%	Absolute contraction	SBTi 1,5-gradersscenario
		3 (kat. 1-14)	tCO ₂ e	2024	10%	Absolute contraction	SBTi 1,5-gradersscenario

Egen drift

Plan for utslippsreduksjon og tiltak i egen drift er mer detaljerte og tydelige fordi vi har operasjonell kontroll.

Bankens direkte utslipp fra egen drift er relativt lave, men vi har like fullt en ambisjon om å gå foran som en ansvarlig aktør. Utslippsreducerende tiltak er nærmere beskrevet i egen avsnitt for egen drift i omstillingsplanen.

5. Næringsliv

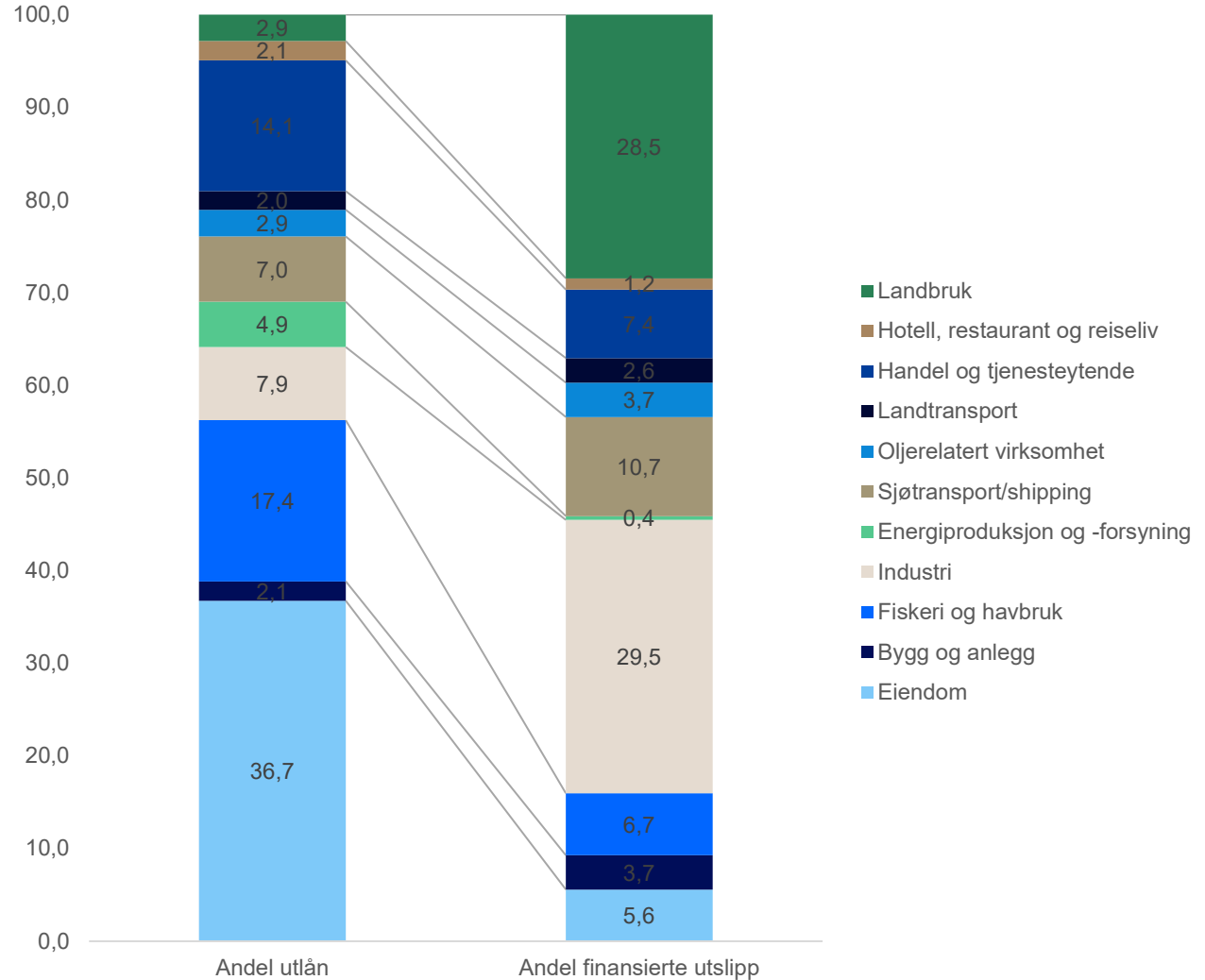

Næringslivsporteføljens fotavtrykk

Hvis vi ser nærmere på det samlede fotavtrykket i bankens næringslivsportefølje ser man at fotavtrykket i sektorene for industri, sjøfart og landbruk er dominerende, og det er i samsvar med Norges mest utslippsintensive næringer. Sparebanken Møre har en diversifisert portefølje og er eksponert for mange ulike næringer gjennom sine utlån.

Fotavtrykket til hver sektor er beskrevet nærmere i delkapitlene i omstillingsplanen.

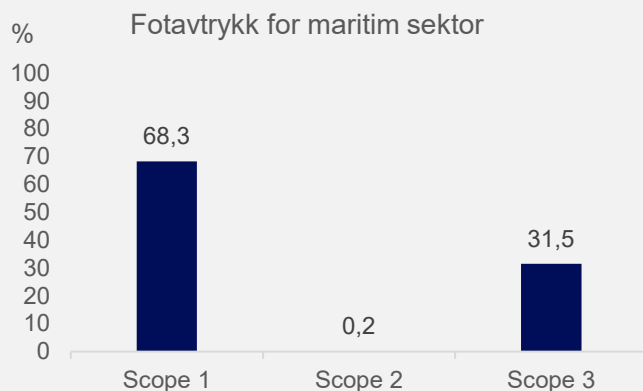
Inkludering av indirekte utslipp (scope 3) når man ser på samlet utslipp i en portefølje som består av mange bedrifter medfører en viss grad av dobbelrapportering, da noen bedrifters direkteutslipp vil være del en annen bedrifts indirekte utslipp. Utfordringen er kjent, men ikke tatt høyde for i fremstillingen av porteføljens fotavtrykk.

Maritim

Den maritime industrien spiller en nøkkelrolle i den globale økonomien, siden en stor andel av verdens varehandel transporteres til sjøs. Selv om bransjen er effektiv, er den også sterkt utslippsintensiv, og krever betydelige omstillinger for å møte internasjonale klimamål. Maritim sektor* bidrar med ca 18 mill tonn direkte klimagassutslipp fra norsk aktivitet (kilde SSB), og 21,9 mill tonn i estimert klimafotavtrykk (kilde Asplan Viak). Av det totale fotavtrykket har Sparebanken Møre et estimert bidrag på 67,7 tusen tonn CO₂e.

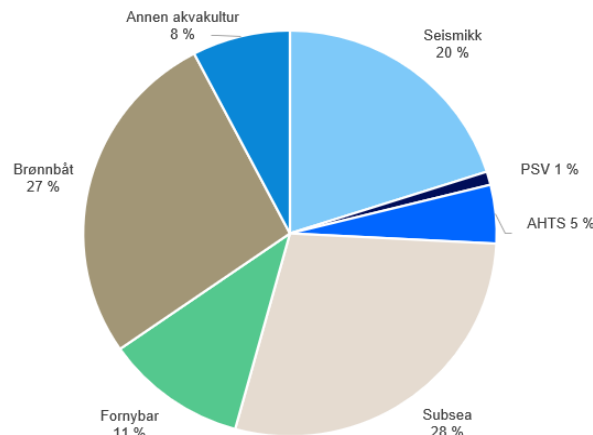
Klimagassutslipp i maritim sektor er hovedsakelig knyttet til drivstoff brukt av skipene og som vi ser i fordelingen av klimafotavtrykk for sektoren generelt, ser man at det er direkte utslipp som er dominerende.

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

For Sparebanken Møre står maritim bransje for omtrent 3,5 % av samlet utlånsportefølje, og 14,3 % av bankens totale finansierte klimagassutslipp.

Figuren viser fordeling av maritim næring i Sparebanken Møres portefølje i 2025.

Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (IMO) har satt ambisiøse mål om å redusere utslippene til netto null innen eller rundt 2050, med delmål om min. 20 % reduksjon innen 2030 og 70 % innen 2040². Fra 2027/2028 innføres nye krav til utslippsintensitet og karbonprising for skip over 5 000 bruttotonn i internasjonal fart.

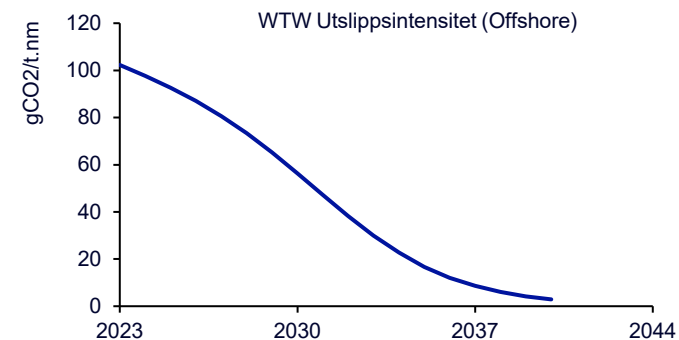
Selv om tiltakene i liten grad påvirker bankens eksisterende utlånsportefølje, som primært omfatter fartøy på under 5000 bruttotonn, representerer IMO-regelverket en viktig utvikling mot globale industristandarder for utslippsregulering.

1) IEA (2023). International Shipping – Tracking Clean Energy Progress.
2) International Maritime Organization (IMO, 2023). "Revised GHG reduction strategy for global shipping adopted"
3) SBTi. (2022). SBTi Maritime Guidance and Tool.

IMO blir den første organisasjonen i verden som kombinerer obligatoriske utslippsgrenser og pricing av klimagasser på tvers av en hel bransje.

Det stilles tydeligere forventninger til bedrifter i bransjen om å måle, rapportere og bruke utslippsdata aktivt i egne beslutningsprosesser. Science Based Targets initiative (SBTi³) har utviklet en kurve for gradvise utslippskutt frem mot 2050. Denne kurven tar høyde for senere teknologisk utvikling slik at de største utslippskuttene vil skje mellom 2030 og 2040, med fokus på hele drivstoffets livssyklus (Well-to-Wake), fra utvinning til driften av et fartøy. Vi forventer at fremtidige verktøy for utslippsmåling vil bli mer nyanserte og representative for fartøyene og bruksmønstre i vår portefølje.

Utslippskurve (SBTi Maritime Transport tool)

Banken er også med i Grønt Skipsfartsprogram, som fremmer grønne løsninger for skipsfart i Norge. Oppdaterte retningslinjer fra Grønt Skipsfartsprogram og føringer fra relevante myndigheter vil bli integrert i oppdaterte versjoner av vår omstillingsplan.

Tiltak for å redusere utslipp i bransjen

Tiltakene fra IMO settes i kraft i 2027, men gjelder da kun skip over 5000 bruttotonn. I bankens portefølje er det få skip i den størrelsen. Endelig enighet om teknologi, fremdriftsløsninger og drivstoff er ikke vedtatt, men utslippsgrensene setter en standard og er en svært positiv utvikling for industrien. Med inspirasjon fra blant annet Grønt Skipsfartsprogram «Sjøkart for grønn kystfart» er det identifisert tre nøkkeltiltak frem til ny fremdriftsteknologi er på plass:

Bransjeinitiativer

- **Nybygg:** Nybygging av skip med energieffektive og fornybare drivstoffalternativer er avgjørende. Dette avhenger av rederienes investeringsvilje, kjøperes krav, bransjens enighet, føringer fra myndigheter og statlig støtte. Investeringene er betydelige og det er usikkerhet om teknologi- og drivstoffvalg, samt nødvendig infrastruktur.
- **Ombygg:** Retrofitting av eksisterende skip gjennom energieffektivisering, som propellbytte og skrogendringer, kan effektivt redusere utslipp. Batteripakke kan også ha stor effekt, men vil avhenge av batterikvalitet og tilgjengelig infrastruktur for lading.
- **Optimalisering:** Optimalisering av skipenes drift og teknologi gjennom forbedret monitorering øker datakvalitet og presisjon i beslutningsgrunnlag. Effekten avhenger av antall implementerte tiltak og skip i flåten.

Avhengigheter og dilemma for bransjen

Omstillingsarbeidet i maritim bransje er påvirket av komplekse avhengigheter og dilemmaer som krever nøye vurdering

- **Teknologisk utvikling vs. investeringsvilje og risiko:** Usikkerhet rundt globale beslutninger om fremtidens drivstoff og potensielle forbud mot diesel skaper et dilemma. Investering i nye teknologier som ammoniakk, hydrogen, LNG og batterisystemer er kostnadskrevene og hindres av manglende infrastruktur. Det er også en risiko ved å gå i front og potensielt satse på en ikke optimal langsiktig løsning. Dette gjør at mange rederier avventer investeringer.
- **Potensielt farlige drivstoff vs. utslippsreduksjoner:** Nye drivstoff som ammoniakk og atomkraft kan redusere utslipp betraktelig, men bringer risikoer for miljø og sikkerhet¹. Avveining mellom risiko og fordel er avgjørende.

Sjømat

Sjømatbransjen er viktig for sysselsetting og verdiskaping på Nordvestlandet. Sjømatbransjen i banken består av kunder innenfor fiskeri og fangst, havbruk/oppdrett og fiskeforedling.

Sjømatbransjen er en bidragsyter til Norges samlede klimagassutslipp. Havbruk, fiske og fangst* bidro i 2023 med til sammen omtrent 1,1 millioner tonn direkte klimagassutslipp (tCO₂e) fra norsk aktivitet¹. Estimert klimafotavtrykk for havbruk, fiske og fangst er 3,9 millioner tonn CO₂. Sparebanken Møre har estimert finansiering av 31,4 tusen tCO₂e av det totale fotavtrykket for denne sektoren gjennom sine utlån.

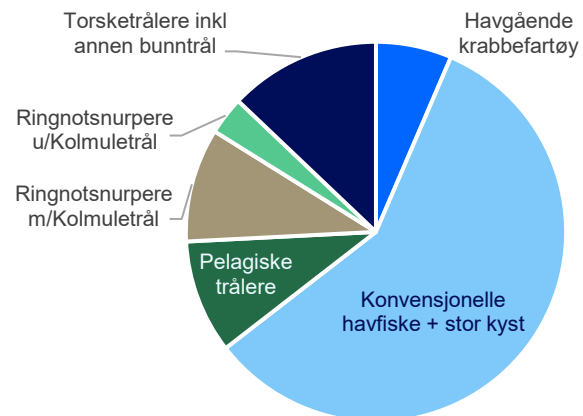

* Klimagassutslipp for foredling av fisk oppgis som en integrert del i utslipp for sektoren Industri, med underkategori «Produksjon av næringsmiddel». Vi har ikke nøyaktige data på selskapsnivå og utelater fiskeforedling i videre omtale av klimagassutslipp for bransjen Sjømat her i omstillingsplanen.

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

Fiskeri har et høyt direkte utslipp pga drivstofforbruk hos fiskefartøylene. Havbruk har noe direkteutslipp gjennom drivstofforbruk hos brønnbåter og andre serviceskip, men også et høyere indirekte utslipp hovedsakelig pga fôrproduksjon².

Figuren viser fordeling av typefartøy innenfor fiskeri i Sparebanken Møres portefølje i 2025.

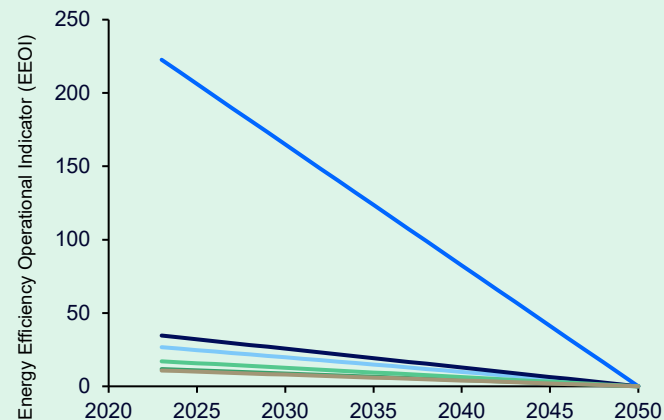
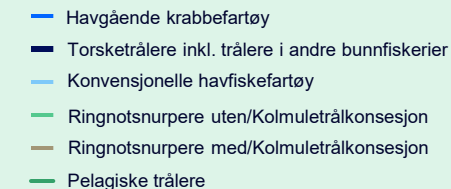

Veien mot mer bærekraftig sjømat - Absolutte utslippstall gir begrenset innsikt i utslipp fra fiskeri fordi faktorer som kvotestørrelse, fangst og værforhold påvirker drivstofforbruket. Derfor er det nyttig å vurdere utslippsintensitet, f.eks utslipp per kg fanget fisk. Bankens utlånsportefølje inkluderer et bredt spekter av fiskefartøy, oppdrettsanlegg, prosesseringsfasiliteter og investeringsselskap, der hver sektor kan dra nytte av skreddersydde tiltak.

1) SSB, tabell 13932
2) FHF: Klimaregnskap for norsk sjømatnæring
3) Miljødirektoratet. (2025). Klimatiltak i Norge - Kunnskapsgrunnlag 2025
4) Grønt skipsfartsprogram. (2023). Omstilling av Havfiskeflåten.

Grønt Skipsfartsprogram⁴ har et pilotprosjekt for omstillingsfinansiering til den norske havgående fiskeflåten. Dette fremhever viktigheten av samarbeid mellom næringen og finanssektoren, hvor tilgang til kapital og partnerskap er avgjørende for å oppnå det grønne skiftet. Som en del av pilotprosjektet anbefales Energy Efficiency Operational Indicator (EEOI) som en sentral KPI for å måle fartøyets klimagassutslipp. EEOI beregnes som gram CO₂-ekvivalenter per tonn fangst og nautisk mil seilt, og gir dermed et mål på fartøyets operasjonelle effektivitet og karbonintensitet. Dette gir både rederier og finansinstitusjoner et konkret verktøy for å vurdere og følge opp utslippsreduksjoner over tid.

Utslippskurve (Grønt Skipsfartsprogram 2022)

Tiltak for å redusere utslipp i bransjen

Bransjeinitiativer

- **Optimaliserte fartøy:** Bygging av nye fartøy med forbedret design kan redusere antall driftsdøgn og drivstofforbruk. Ved å overføre kvoter mellom fartøy kan man utnytte kapasiteten bedre, noe som krever endring i politiske føringer.
- **Økt råstoffutnyttelse:** Bedre utnyttelse av råstoff vil redusere avfall og klimaavtrykk. Dette inkluderer bruk av hele fisken og kan åpne for økonomiske gevinster ved økt utnyttelse av sidestrømmer.
- **Økosystem** om bord i fartøy –gjenbruk av varme, gråvann og andre sirkulære løsninger kan gi økt energieffektivitet når fartøyet er i drift.
- **Bærekraftige fôralternativer og kortreiste produkter:** Utvikling av miljøvennlige fôralternativer og kortreiste produkter kan redusere klimaavtrykket i havbruk².
- **Kunstig intelligens (KI) i fiskeriet:** KI kan forbedre beslutningsprosesser ved å analysere data som temperaturer, strømninger, og fangststatistikk. Effektiv bruk av KI krever god datatilgang og intern kompetanse. Dette kan øke treffsikkerheten ved fiske og optimalisere drift.
- **Emballasje:** Bruk av resirkulerbar emballasje fremmer redusert miljøavtrykk. Effekten av tiltaket avhenger av tilgjengelig infrastruktur for retur- og bearbeiding av emballasje. Sirkulære prosesser kan øke samarbeidet mellom aktører i og på tvers av bransjer.

Avhengigheter og dilemma for bransjen

- **Kvotestystem:** Økningen i større skip har ikke ledet til endringer i kvotestystemet. Ved å samle kvoter på færre skip gjennom regulatoriske endringer og fremme samarbeid blant fiskebåteiere, kan fangst bli mer effektiv.
- **Prosessering av råstoff i utlandet:** Å prosessere råstoff nær produksjonsstedet kan redusere transportkostnader og utslipp. Hvis prosesseringen skjer langt unna, kan miljøgevinsten ved økt råstoffutnyttelse forsvinne.
- **Landbasert oppdrett:** Statlige insentiver for landbaserte oppdrettssystemer kan beskytte havets økosystemer, men krever store landarealer. Dette skaper et dilemma mellom å beskytte havmiljøet og være naturnøytrale på land.

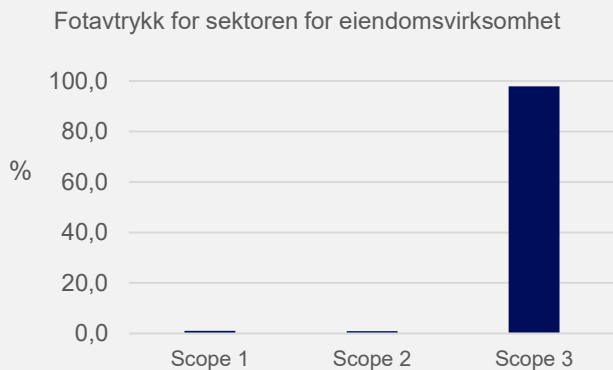

1). <https://sortere.no/hvorfor/hva-er-poenget-med-sortering>.
2) FEFAC. (2025). Europeisk fôrindustriforening (FEFAC).

Eiendom og Entreprenør

Næringseiendom er den største bransjen i utlån på næringslivsmarkedet. Bransjens direkte klimagassutslipp er i hovedsak basert på energiforbruk. Selv med høy andel fornybar energi og lave utslipp er det viktig å redusere energiforbruket for å frigjøre energi i et presset marked. Det er indirekte utslipp, spesielt utslipp knyttet til materialer brukt i byggene.

Eiendomssektoren bidrar med ca 94 tusen tonn direkte klimagassutslipp fra norsk aktivitet (kilde SSB), og 8 millioner tonn i estimert klimafotavtrykk (kilde Asplan Viak). Av det totale fotavtrykket har Sparebanken Møre et estimert bidrag på 26,3 tusen tCO₂e.

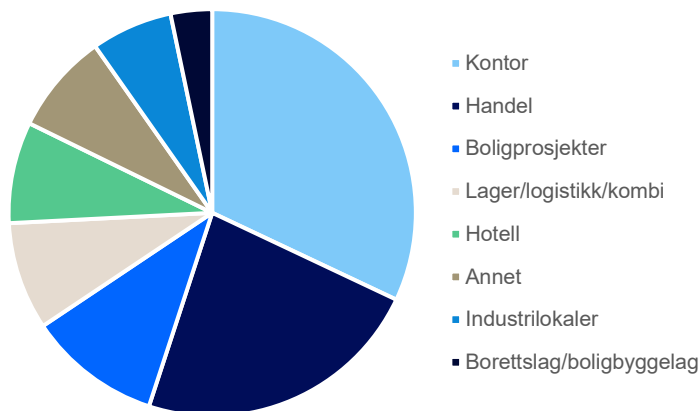

Entreprenørvirksomhet består av bedrifter innenfor bygg og anlegg, og utgjør i underkant av 1 % av bankens utlånsportefølje. Bransjen står for underkant av 4 % av samlede finansierte utslipp.

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

Selv om bygninger globalt står for 30 % av energiforbruket og 26 % av energirelaterte utslipp¹, bruker bygninger i Norge i stor grad fornybar energi². For å oppnå netto nullutslipp innen 2050, må bransjen adressere både driftsutslipp fra eksisterende bygninger og utslipp fra produksjon, transport og materialbruk i nye prosjekter.

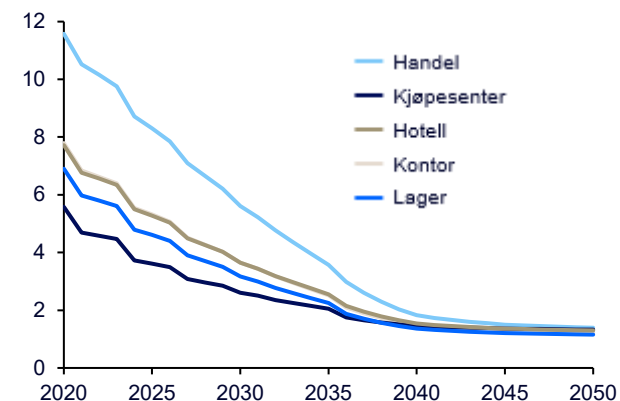
Figuren viser andel utlån til ulike typer næringsbygg i bankens portefølje:

Eiendom

Eiendomsselskaper bør beregne klimagassutslipp per kvadratmeter basert på bygningstype og lokasjon. CRREM³ (Carbon Risk Real Estate Monitor) gir vitenskapsbaserte utslippskurver for Norge, utviklet i samarbeid med Science Based Targets initiative (SBTi⁴). Disse verktøyene sikrer en robust tilnærming til klimamål, med reduksjonsmål typisk mellom 40–45 % innen 2030 avhengig av bygningstype.

Utslippskurve (CRREM Norge)

For eksempel må kontorbygg redusere utslippene med rundt 43 %, handel og kjøpesentre med 42 %, lager med 44 %, og hotell med 43 %. Disse kurvene gir klare retningslinjer for å redusere klimagassutslipp per kvadratmeter, og for å sikre at bransjen er i tråd med Parisavtalens mål.

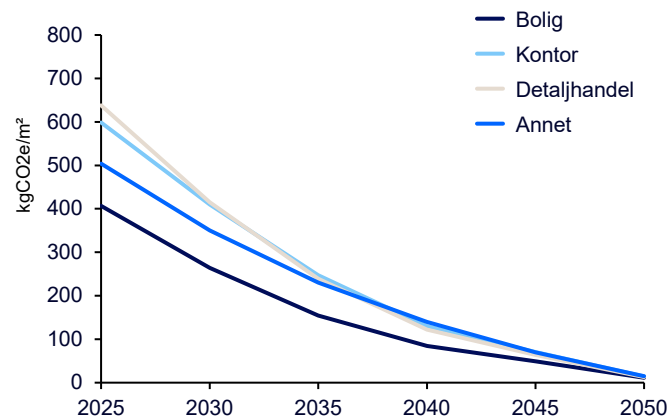
1) IEA. (2023). Energy System: Buildings.
2) <https://www.nve.no/energi/energisystem/energibruk/stroemdeklarasjoner/>
3) Science CRREM. (2023). Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) Global Pathways.
4) Science Based Targets initiative. (2023). SBTi Buildings Criteria.

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

Entreprenør

Entreprenører må fokusere på å redusere "embodied emissions", som inkluderer utslipp fra utvinning, produksjon, transport, og byggeprosesser. Science Based Targets initiative (SBTi) gir en vitenskapsbasert ramme for å sette reduksjonsmål, med betydelige kutt i utslippsintensitet innen 2050. Vi ser at de globale målene krever reduksjoner på omtrent 30–35 % innen 2030 for ulike bygningstyper, som boliger, kontorbygg og detaljhandel.

Utslippskurve (SBTi)

Selv om CRREM tilbyr verktøy for operasjonelle utslipp, finnes det foreløpig ikke spesifikke kurver for regioner når det gjelder bundne utslipp. Dermed krever dette en mer dynamisk tilnærming, hvor entreprenører må tilpasse globale retningslinjer til lokale kontekster for effektivt å redusere utslipp. Vi anbefaler våre kunder å kontinuerlig beregne egne utslipp og sette realistiske reduksjonsmål i tråd med vitenskapelig baserte strategier som SBTi.

Eiendom og Entreprenør

BREEAM og energieffektivisering

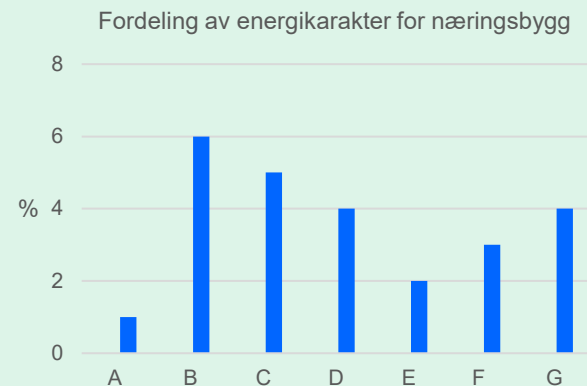
BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method³⁾ er en internasjonal anerkjent miljøsertifisering for bygninger, som vurderer aspekter som energibruk, innemiljø, livsløpsanalyse for materialbruk, avfall, vannbruk, transport, forvaltning og økologi. I tillegg legger rammeverket opp til å innhente miljødeklarasjoner (EPD) på materialer som skal benyttes i byggeprosessen. Sertifikatet gir et rammeverk for å utforme bærekraftige bygg som har lavere utslipp og energiforbruk, og fremmer beste praksis innen bygg- og eiendomssektoren.

I Norge er foreløpig et fåtall næringsbygg BREEAM-sertifisert², men flere sertifiseringer er under planlegging. Det er derfor også aktuelt å se på fordeling av energikarakterer. Energimerking er obligatorisk ved salg og utleie av boliger og yrkesbygg. Energimerking gir informasjon om energibruk og vil endres ved innføring av løsninger som gjør bygningene mer energieffektive.

Energieffektivisering er viktig for å nå klimamålene og redusere utslipp. Lavere energiforbruk bidrar til reduserte driftskostnader og kan øke eiendommens verdi på lang sikt.

BREEAM[®] NOR

I Sparebanken Møres næringsbygg-portefølje er det få Breeamsertifiserte bygg, men ca 25 % har energikarakter og fordeling i portefølje med energikarakter ser pr juni 2025 slik ut:

Våre rådgivere jobber tett med kundene for å øke dekkningen.

3) Grønn Byggallianse. Om BREEAM. Hentet fra <https://byggalliansen.no/sertifisering/om-breeam/>
2) <https://malling.no/blogg/full-oversikt-over-breeam-systemene-breeam-nor-og-breeam-in-use>

Tiltak for å redusere utslipp i bransjen

Eiendom- og entreprenørbransjen har allerede iverksatt en rekke tiltak for å redusere utslipp. Effekten varierer og må sees i sammenheng med avhengigheter og dilemmaer, som diskuteres nærmere i innledende kapitler. De viktigste tiltakene inkluderer:

Bransjeinitiativer

- **Ombygging av eksisterende bygg:** Forbedring av energieffektiviteten og reduksjon av utslipp. Effektiviteten avhenger av eiendommens tilstand og kostnadene involvert.
- **Nybygg:** Designes med moderne teknologi og materialer for lavere energiforbruk og utslipp, avhengig av utbyggernes vilje og lovkrav.
- **ENØK-tiltak:** Utnytter eksisterende teknologier og nye løsninger for å redusere energibruk, er avhengig av kost/nytte vurderinger.
- **Sirkulære løsninger:** Redusert materialbruk, gjenbruk og ombruk av materialer, avhenger av resirkulerings-teknologi og tilgjengeligheten til et sirkulært marked.
- **Sertifiseringer:** Sikrer at bygg oppfyller miljøkrav kan gi konkurransefordel og øke attraktiviteten for miljøbevisste leietakere (og dermed eiere).

- **Fornybare energiløsninger:** Integrerer solcelleanlegg, solfanger og jordvarmeanlegg, avhenger av teknologiens modenhet, egnethet og kost/nytte-vurderinger.
- **Nullutslippsbyggeplass og tilgang på strøm:** Under byggeprosessen er det en utfordring hvis målsettingen og kravet er nullutslippsbyggeplasser og det ikke er nok strøm tilgjengelig for å gjennomføre helt utslippsfrie byggeprosjekter.

GrønnArena Møre

GrønnArena Møre er et samarbeid mellom Energiråd AS og Sparebanken Møre for bedrifter som ønsker å gjøre næringsbyggene sine mer energieffektive.

Programmet fokuserer på ENØK og energieffektivisering, samtidig som det øker bevisstheten og kunnskapen om klima og miljøvennlige praksiser, og støtter overgangen til en mer bærekraftig bransje.

Den voksende utfordringen knyttet til strømkapasiteten i Møre og Romsdal, og et økende fokus på å ta vare på miljøet, gjør behovet for energibesparende løsninger større enn noensinne.

Handel og tjenesteytende

Handel- og tjenesteytende næringer inkluderer et bredt spekter av aktører, som varehandel (dagligvare, varetransport, klær) og reiseliv (restauranter, hoteller, persontransport, opplevelser). Disse bransjene står overfor ulike utfordringer når det gjelder å nå netto nullutslipp innen 2050. Enkelte delbransjer har større utslippspåvirkning enn andre.

«Vi ønsker å støtte våre kunder i omstillingen, og samtidig sikre lokale aktører. Kortere reiseveier og lokal handel bidrar til både mindre utslipp, lokale arbeidsplasser og økonomisk vekst i våre lokalsamfunn.»

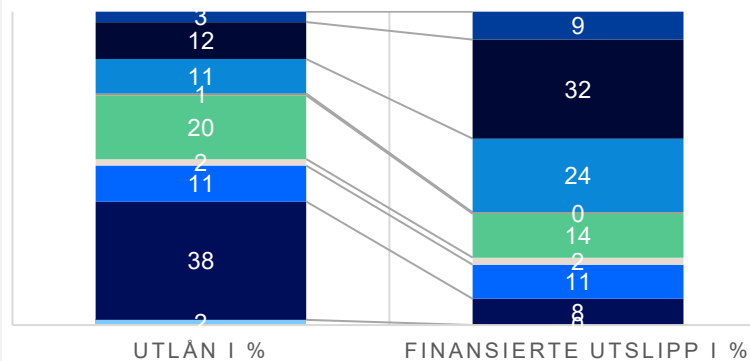
- Bransjeleder, Handel og tjenesteytende

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

Mangfoldet i aktiviteter og utslippskilder gjør det utfordrende å etablere en enhetlig utslippskurve for hele bransjen.

Veien mot grønnere handel og transport

- Øvrige
- Varehandel
- Transport og lagring
- Offentlig sektor
- Offentlig og sosial tjenesteyting
- Informasjon og kommunikasjonsteknologi
- Hotell, restaurant og reiseliv
- Forretningsmessig tjenesteyting
- Finansierings- og forsikringsvirksomhet

Grafen viser hvordan transport og varehandel utgjør litt over halvparten av de finansierte utslippene, selv om de kun representerer en fjerdedel av utlånsporteføljen.

Transport og lagring er et område med stort potensial for utslippsreduksjon. Å investere i transportløsninger, som nullutslippskjøretøy, er derfor sentralt for at bransjen skal nå mål om nettonullutslipp innen 2050.

For transportsektoren, en betydelig del av både varehandel og reiseliv, finnes det veiledning fra Science Based Targets initiative (SBTi¹). Denne gir metoder for å sette mål som begrenser oppvarming til 2°C og inkluderer beregningsmetoder for utslipp fra hele drivstoffets livssyklus (Well-to-Wheel, WTW), fra produksjon til bruk. SBTi utvikler også et scenario for transportsektoren i tråd med 1,5°C-målet.

Innen 2050 forventes 89 % av energibruken i norsk veitransport å komme fra batteristrøm eller grønt hydrogen, med et samlet energiforbruk på ca. 19 TWh³. Dette krever betydelige endringer i energibruken. Veikart for Næringslivets Transporter har satt mål om 50 % utslippsreduksjon fra 2014 til 2030 for all transport³, inkludert varebiler, busser, luftfart, tungtransport, jernbane og bygg- og anleggsmaskiner. For å nå disse målene er det nødvendig med investeringer i infrastruktur for lading og hydrogenfylling, samt insentiver for bruk av nullutslippskjøretøy.

Selv om det ikke finnes overordnede utslippskurver for hele bransjen, kan individuelle tiltak redusere utslippene i de forskjellige delbransjene. Det neste kapittelet vil dykke ned i konkrete tiltak og strategier for utslippsreduksjon i hver delbransje.

1) Science Based Targets. (2020). Transport Sector Guidance.
2) Transportøkonomisk Institutt. (2022). Veikart for utslippsfri veitransport
3) Transport.no. (2016). Veikart for næringslivets transporter

Tiltak for å redusere utslipp i bransjen

Varehandel og tjenesteytende har allerede identifisert og iverksatt en rekke tiltak for å redusere utslipp. Effekten og gjennomføringsevnen må vurderes i sammenheng med relevante forhold, avhengigheter og dilemmaer.

Bransjeinitiativer

Reiseliv

- **Optimalisering av persontransport:** Redusere unødvendig kjøring og tomkjøring ved å ta i bruk elektriske kjøretøy. Dette er viktig i regioner med stor avstand og økende lokalt reiseliv, f. eks i Ålesund, hvor antall cruise-passasjerer har økt med 350 % fra 2009-2019¹. Cruiseturister fraktes ofte videre i kjøretøy til sightseeing-mål da de har begrenset liggetid i havn.
- **Kortreiste opplevelser og lokale ressurser:** Tilby kortreiste opplevelser, bruke uteguides for å fremme naturlige miljøer, og støtte bruk av lokale tjenester og produkter for å styrke lokal økonomi og redusere karbonavtrykk.
- **Visjon for Reiseliv 2030:** Denne forsknings- og innovasjonsstrategien for norsk reiseliv er en god guide for bransjen. Målet med veikartet er å sikre at næringen utvikler seg i en mer bærekraftig retning og skaper gode og lønnsomme arbeidsplasser over hele landet, hele året.
- Utover Visjon for Reiseliv 2030, eksisterer det en rekke andre veikart som er relevante for omstillingsarbeidet på tvers av delbransjene i Varehandel og tjenesteytende; Veikart for grønn handel og Veikart for grønn konkurransekraft er bare noen eksempler².

Varehandel

- **Varetransport:** For å redusere utslipp og optimalisere transport, er det viktig å unngå tomkjøring og fremme samkjøring mellom bedrifter – også på tvers av bransjer. Bruk av større lastebiler (25 meter) kan optimalisere transportvolumer til og fra Nordvestlandet.
- **Utslippsfri hjemlevering:** Økende etterspørsel etter nullutslippskjøretøy for dør-til-dør leveranser. Slike tiltak kan betydelig redusere karbonavtrykket fra hjemlevering.
- **Kortreist mat:** Økt bruk av lokalprodusert mat reduserer transportutslipp, støtter lokale produsenter, og datadrevet planlegging av distribusjon for å minske matsvinn. Donasjon av overskuddsmat bidrar til mindre avfall.
- **Strøm- og vannforbruk:** Effektiv belysning og energieffektive løsninger innen kjølesystemer i dagligvarebutikker reduserer strømforbruket. Redusert vannforbruk kan oppnås eksempelvis gjennom mer effektive vaskeritjenester.
- **Resirkulering og gjenbruk:** Reparasjon og bruk av materialer som kan inngå i et sirkulært løp er viktig for utslippsreduksjon i bransjen. I tillegg gjør god kvalitet på materialer, samt etablering av retur- og bytteordninger at man kan forlenge produktlevetiden og redusere utslipp knyttet til produksjon.

Økt varehandel og reiseliv er ofte forbundet med høyere miljøbelastning. For å nå nullutslippsmålene innen 2050 må bransjen utforske tiltak for å redusere utslippsintensiteten og oppnå naturnøytralitet

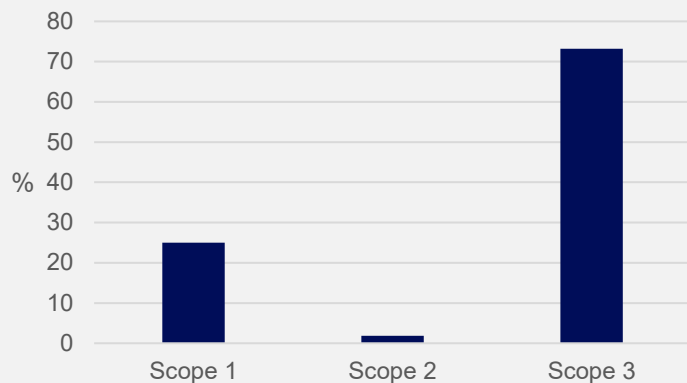

1) NHO Reiseliv. (2023). Destinasjonsanalyser.
2) Regjeringen.no; Veikart for grønn handel 2050 og Veikart for grønn konkurransekraft

Industri

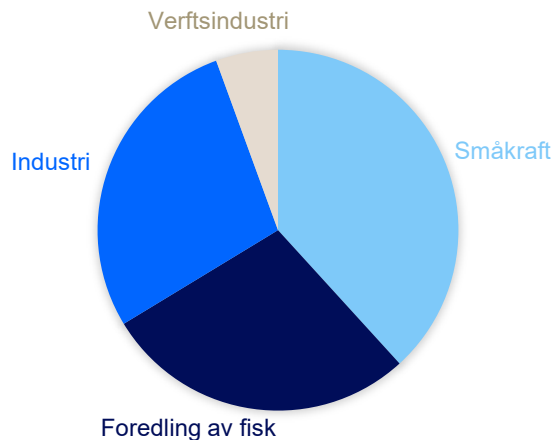
Industri estimeres til å stå samlet for ca 1/3 av bankens finansierte utslipp, og består av et mangfold av aktiviteter og utslippskilder. Dette gjør det utfordrende å sette et helhetlig utslippsmål for hele sektoren. Hver bransje innen industrisektoren krever skreddersydde tilnærminger for å effektivt kartlegge og redusere utslipp.

Industrisektorens fotavtrykk

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

Figuren viser andel utlån til ulike typer industri i bankens portefølje:

Veien mot industriomstilling

Verft

Verftene er viktige for å forbedre ytelse og mer miljøvennlige skip, blant annet gjennom innovasjon og utvikling av grønne teknologier. Klimagassutslippene i verftsektoren kommer hovedsakelig fra energiforbruk og materialbearbeiding, inkludert stål og aluminium.

For verft foreligger det pt ingen bransjespesifikk utslippsbane mot netto null. Men dette hindrer ikke verftene i å sette interne mål for å redusere utslipp og styrke sin konkurransevne. Fokus på grønn skipsbygging kan posisjonere dem som ledere innen maritim bærekraft, med fordeler i et marked med økende krav til alternativt drivstoff og ny teknologi

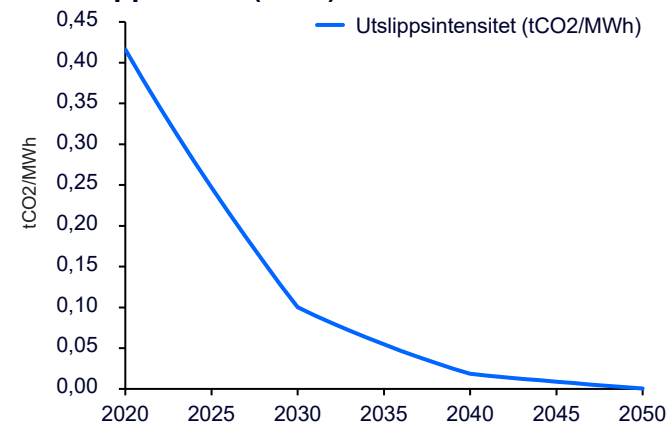
1) Miljødirektoratet. (2023). Norske utslipp og opptak av klimagasser, miljødirektoratet.no/klimakur
2) Science Based Targets initiative. (2022). SBTi Forest, Land and Agriculture (FLAG) Guidance.

Småkraft

Småkraftporteføljen består hovedsakelig av vannkraftverk, noe vindkraft og fjernvarmeanlegg. Som fornybar energikilde spiller småkraftverk en stor rolle i å redusere utslipp fra både produksjon og forbruk av strøm. Ifølge Klimakur 2030 er elektrifisering avgjørende for klimatiltak, og Norges overskudd av fornybar kraft gir en unik posisjon¹.

Det er forventet at globalt strømforbruk vil øke med ca 4 % årlig frem til 2027. Ved å bruke fornybar kraft til å avkarbonisere ulike sektorer kan vesentlige utslippsreduksjoner oppnås. Utslipp fra kraftproduksjon måles som CO₂ per megawatttime strøm produsert (tCO₂/MWh). Småkraftverk i bankens portefølje ligger betydelig under SBTi referansekurver². Derfor har vi ikke et spesifikt reduksjonsmål, men jobber mot nullutslipp innen 2050.

Utslippskurve (SBTi)

Tiltak for å redusere utslipp i bransjen

For småkraft og verft er det betydelige krav til konsesjoner og regulering, med omfattende rapporteringskrav. Sparebanken Møre ønsker å bistå kundene med råd om datainnsamling og rapportering, slik at lovkrav kan innfris og utslipp sammenlignes med globale og nasjonale kurver. Dette er en forutsetning for å sette realistiske reduksjonsmål.

Bransjeinitiativer

Verft

- **Tilpasning til fremtidens skip:** Verftene bør fokusere på tiltak som øker konkurranseevnen gjennom bygging eller ombygging av skip som bruker mindre fossilt drivstoff. Dette vil posisjonere dem godt i markedet for grønne skip.
- **Reduksjon av driftsutslipp:** Investering i energieffektive og fossilfrie maskiner, samt bruk av bærekraftige materialer fra spesifikasjonslister (eksempel grønn stål). Dette vil bidra til mindre utslipp i driften og støtte overgangen til en grønnere industri.

Småkraft

Siden vannkraft har svært lave utslipp i driftsase, er potensialet for å redusere utslipp begrenset. Bransjen er sterkt regulert, og byggetillatelse og konsesjoner for kraftverk krever godkjenning fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)¹. Dette sikrer at nye prosjekter oppfyller miljøstandarder og bidrar til bærekraftig energiutvikling.

¹ Norges Vassdrags- og Energidirektorat. (2025). Konsesjonshandsaming av vasskraftsaker.

Eksisterende tiltak vi tilbyr

Verft

Samarbeidspartnere: Banken jobber nært med institusjoner som Eksfin, Enova og Innovasjon Norge for å gi kundene tilgang til ressurser og støtteordninger som er avgjørende for å gjennomføre en omstilling.

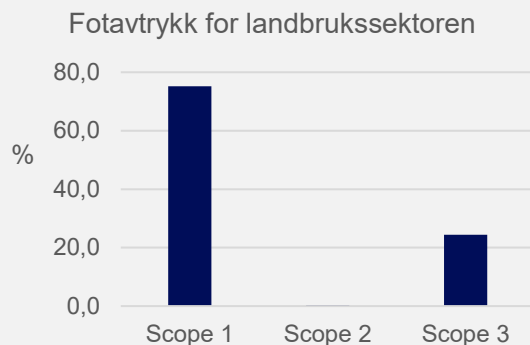
Sparebanken Møre finansierer ikke bygging av skrog uten involvering av Eksfin, som igjen setter krav til arbeidsforhold hos skrogverft. Det bidrar til ekstra trygghet for gode forhold i verdikjeden.

Landbruk

Landbruket spiller en avgjørende rolle i klimaarbeidet, og står overfor viktige utfordringer knyttet til å redusere utslipp og implementere et bærekraftig landbruk. Det er potensiale for både utslippsreduksjon og forbedret effektivitet samtidig som man bevarer bruk av norsk matjord og bosetting i distriktene¹.

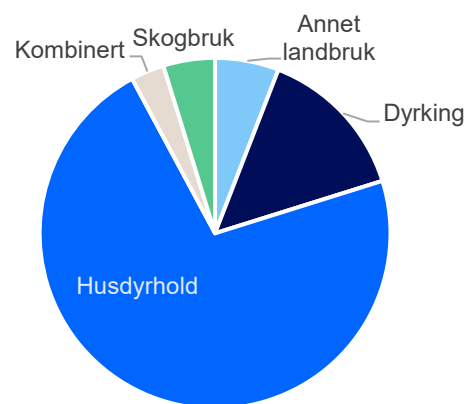
Landbrukssektoren er en betydelig sektor i norsk økonomi med et bidrag på 4,97 mill tonn CO₂e direkte klimagassutslipp fra norsk aktivitet (kilde SSB), og 6,75 mill tonn CO₂e i estimert klimafotavtrykk (kilde Asplan Viak).

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

Størsteparten av landbrukets klimafotavtrykk ligger i scope 1 grunnet direkte utslipp fra husdyr og ved bearbeiding av dyrket mark. Sparebanken Møres landbruksportefølje består hovedsakelig av aktører innen husdyrhold.

Figuren viser fordeling av type landbruk i Sparebanken Møres portefølje i 2025.

De fleste aktører innen landbruk er selvstendig næringsdrivende og har ikke offentlige regnskapstall. Det finnes derfor ikke informasjon om omsetning eller egenkapital som kan brukes for beregning av bankens finansierte utslippssandel innen sektoren. Utslippsdata for landbrukssektoren er derfor basert på bransjesnitt fra større landbruksforetak i porteføljen og totalt utlån. Det er beregninger med lav datakvalitet, se beskrivelse i kapittel om Data og metode.

Karbonfjerning og lagring er viktige tiltak i Landbrukets klimaplan for reduksjon av klimagassutslipp mot 2030, men er ikke tatt høyde for i våre utslippsberegninger.

I Norge har veikartet for landbruk, mat og drikkenæringen til utvalget for grønn konkurransekraft satt ambisiøse mål for reduksjon av utslipp. Målet er at jordbruket skal redusere de biologiske utslippene med 15 % fra 2014 til 2030³. I tillegg har veikartet som mål å redusere alle fossile utslipp med minst 50 % innen 2030 og oppnå nullutslipp innen 2050, i tråd med transportsektorens ambisjoner².

Landbrukets klimaplan forplikter til en reduksjon på 5 millioner tonn CO₂e fra 2021 til 2030, og inkluderer en klimakalkulator som kan benyttes for å beregne klimaavtrykket basert på gårdsdata⁴. Satsingsområdene i klimaplanen er:

1. Klimakalkulator og rådgiving
2. Avl og friskere husdyr
3. Klimavennlig foring
4. Fremtidsrettet agronomi
5. Fossilfri maskinpark
6. Fossilfri oppvarming
7. Husdyrgjødsel i biogassanlegg
8. Jorda som karbonlager og arealbruk
9. Klimarisiko og klimatilpasning

Vi oppfordrer alle våre kunder til å følge dette veikartet og klimaplanen.

1) Bondelaget (2021). Landbrukets klimaplan 2021-2030.
2) Miljødirektoratet. (2023). Norske utslipp og opptak av klimagasser
3) Regjeringen. (2016). Bioøkonomi: Veikart mot fornybarsamfunnet 2050.
4) Science Based Targets initiative. (2022). SBTi Forest, Land and Agriculture (FLAG) Guidance.

6. Personmarked

Personmarked

Den største delen av bankens klimagassutslipp skjer via næringslivsporteføljen. Utslipp gjennom finansiering av privatbolig utgjør omtrent 1 % av bankens totale utslipp.

De fleste norske boliger har elektrisitet som energikilde og et lavt klimagassutslipp basert på at norsk elektrisitetsmiksb består for det meste av vannkraft. Samtidig bruker boliger ca. en tredjedel av all tilgjengelig elektrisitet i Norge og har stort potensial for å frigjøre elektrisitet til blant annet energikrevende industri¹.

«God rådgjeving til våre bustadlånskunder inneber blant anna råd om korleis energieffektivisering og framtidsretta tiltak ved oppgradering av bustaden kan bidra til auka verdi på bustaden»

Banksjef Personmarked

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

For å oppnå netto nullutslipp innen 2050, må mange norske boliger gjennomføre energieffektiviseringstiltak. Kun rundt 30 % av boliger har gyldig energimerke, og over 70 % av disse har lav energikarakter (D-G), noe som indikerer betydelige muligheter for redusert energiforbruk i husholdninger.

Sparebanken Møre benytter data fra Eiendomsverdi for å beregne klimagassutslipp fra privatboligporteføljen, basert på boligbruk, klimasone og byggeår. Metodikken er ny for 2024, som benyttes som basisår for sammenligning.

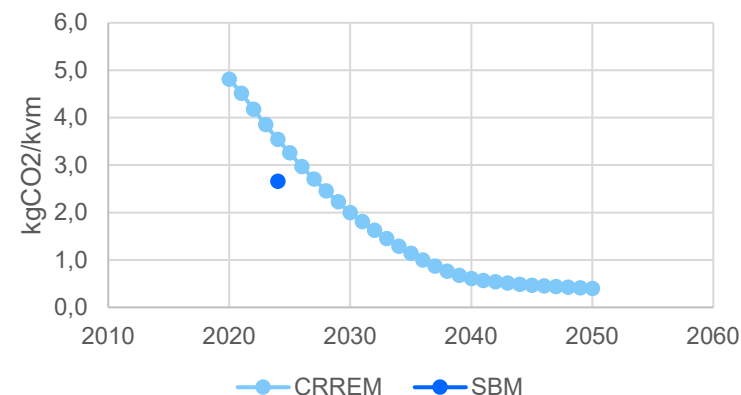
Disse dataene sammenlignes med vitenskapsbaserte referansekurver i tråd med Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM²) og Science Based Targets initiative (SBTi³). Ved bruk av CRREM's kurve for boliger i Norge, er nødvendig reduksjon identifisert fra 2020 til 2050. Disse gir klare retningslinjer for å redusere klimagassutslipp per kvadratmeter.

Figuren illustrerer Sparebanken Møres utslippsmål for privatboliger basert på CRREM's 1,5-gradersscenarior.

I tråd med CRREM skal klimagassutslipp fra norske privatboliger reduseres med 43,5 % fra 2024-2030. Beregnede utslipp fra Sparebanken Møres portefølje* viser at porteføljens utslipp

1) Enova. (2024). Årsrapport, husholdninger og forbruker (4.6.1).
2) Science CRREM. (2023). Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) Global Pathways.
3) Science Based Targets initiative. (2023). SBTi Buildings Criteria.
* Sparebanken Møres klimagassutslipp før vektning mot bankens utlån til boligene i porteføljen.

Utslippsreduksjonskurve for norske boliger

Basert på data fra 2024, gir disse målene klare linjer for å redusere klimagassutslipp per kvadratmeter, med fokus på Scope 1 og 2 utslipp.

Tiltak for å redusere utslipp fra energibruk i privatbolig

Privatpersoner kan gjennomføre flere typer tiltak for å redusere klimagassutslipp. Vi som bank kan tilby rådgiving, produkter og tjenester som fremmer bærekraftige valg. Sammen med kundene vil vi arbeide mot et felles mål om å begrense klimaendringer.

Det er ulike regelverk og føringer for energieffektivisering, energimerking og krav til boliger som vi følger med på, slik at vi og kundene våre står rustet for å møte framtidige krav og etterspørsel i markedet ved kjøp og salg av bolig.

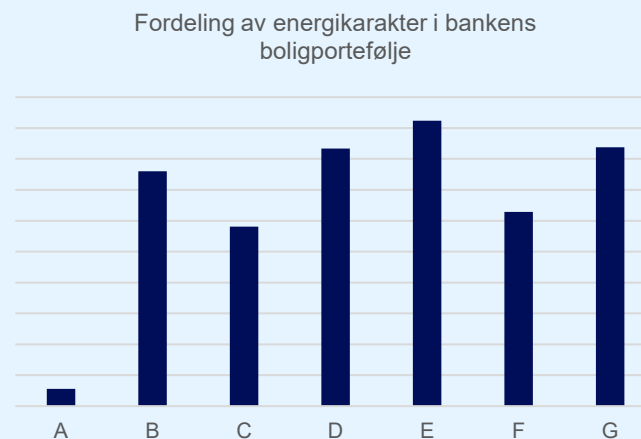
Krav til energieffektivisering av bolig i dag

EUs bygningsenergidirektiv (2010/31/EU) utgjør fra 1. mars 2024 utgangspunktet for det norske regelverket for energimerking av bygninger og boliger, og energivurdering av tekniske anlegg. Direktivet krever også at det skal stilles minimumskrav til energitilstanden i nye bygninger. Gjennomføringsevne og gevinst av oppgradering varierer, og det er en rekke forhold, avhengigheter og dilemmaer som må hensyntas når vi vurderer personmarkedsporteføljen.

I januar 2026 trer endringer i energimerkeforskriften i kraft, der beregningsmetodikk for energikarakter justeres. Sammenlignet med dagens ordning vil bygg som benytter oppvarmingsløsninger som avlaster kraftsystemet komme bedre ut, slik som f.eks. fjernvarme, og generelt vil fordelingen av bygningsmassen fordeles jevnere på karakterskalaen, slik at flere bygg antas å kunne oppnå karakter A. Det vil gi en endring i fordeling i energikarakter i bankens boligportefølje.

Kraftmangelen i vår region er upåvirket av energikarakterendring og energieffektivisering er fortsatt en viktig faktor for å frigjøre energi til andre formål.

Figuren viser fordeling av energikarakter* i Sparebanken Møres boliglånportefølje. Omtrent 70 % av boligene har energikarakter lavere enn C og vil i stor grad kunne effektivisere sitt energiforbruk ved å gjennomføre enkelte tiltak eller en større renovering.

Energieffektivisering av bolig kan være kostbart og tidkrevende. Redusert strømregning er et insentiv for å energieffektivisere egen bolig, men mulig effekt vil være avhengig av politiske reguleringer gjennom støtteordninger, pristak på strøm etc. Gevinst i form av verdiøkning vil avhenge av beliggenhet på boligen. Samtidig er det ofte tiltak som gir økt levekomsfor, men som ikke synes for det blotte øye, og som påvirker midler som kan budsjetteres til øvrige oppgraderingstiltak boligeier har sett for seg. Dette er dilemma våre rådgivere må hensynta i samråd med kunder.

En kundehistorie

En kunde hos Sparebanken Møre har totalrenovert sitt 70-tallshus og gått fra energikarakter F til B. De brukte godkjent energirådgiver som bisto i hele prosessen og fikk innvilget støtte fra Enova. Nå kan de vise til ca. 30 % mindre strømforbruk, selv om de nå har en jevnere temperatur og en større del av huset oppvarmet enn tidligere.

Noen tips til andre som tenker på å gjøre det samme:

- Ha en detaljert plan på hva du ønsker å gjennomføre, og lag et realistisk budsjett og følg opp underveis. Ha en buffer for uforutsette utgifter.
- Tenk helhetlig og fokuser på hva som løfter huset til et mer energieffektivt hus (etterisolering, skifte vindu og dør osv.) En profesjonell energirådgiver er verdt pengene! Få de med på laget før du starter arbeidet. Det er ikke alltid de tiltakene du selv tror som gir størst effekt.
- Husk nødvendige garantier og søknader
- Følg opp hele veien – ikke vær naiv. Bruk egen byggeleder om du ikke har tilstrekkelig kompetanse selv.

En slik renovering er kostbar, men det har gitt merverdi for de som bor der i form av jevn temperatur, god luft og behagelig inneklima! Og lavere strømregning.

7. Egen drift

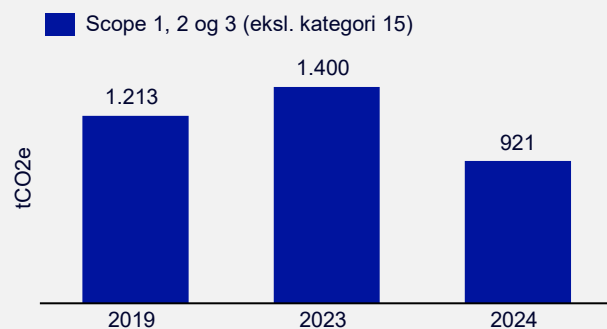
Egen drift

Størstedelen av våre klimagassutslipp er knyttet til vår utlånsportefølje. Likevel, som en stor arbeidsgiver med 25 lokalkontorer og en sterk tilstedeværelse i regionen, har vi også en påvirkning på klimaet gjennom utslipp fra egen drift.

Utslippene fra egen drift står for omtrent 1% av bankens totale utslipp, men vi ønsker å jobbe helhetlig med utslippsreduksjon og derfor målrettet også med dette.

Figuren nedenfor gir en oversikt over utviklingen av utslipp fra egen drift på et overordnet nivå. Utslipp i scope 3 beregnes både på aktivitetsbaserte og kostnadsbaserte data*.

Tabell: Utslipp i tCO₂e

*For mer detaljer om bankens eget klimaregnskap, se årsrapport på sbm.no

Beskrivelse av utslipp og reduksjonsmål

Vårt klimaregnskap inkluderer utslipp innenfor Scope 1, Scope 2 og Scope 3, (kategori 1-14). Scope 3 kategori 15, som viser bankens finansierte utslipp, er dekket i kapitlene om personmarked og næringslivsporteføljen¹.

Figuren til venstre viser vår vei mot en drift med redusert klimagassutslipp. I 2024 er utslippene fra egen drift beregnet til 921 tCO₂e, med mål om betydelige reduksjoner. Utslipp fra Scope 3, med 875 tCO₂e i 2024, kommer hovedsakelig fra kapitalvarer, tjenestereiser, og ansattes pendling. Kapitalvarer omfatter innkjøp av bl.a software, kontormøbler, og elektronisk utstyr.

Kapitalvarer beregnes på kostnadsbaserte data og inntil vi har bedre datagrunnlag vil ikke kategorien inngå i bankens målsetting på utslippsreduksjon. Uavhengig av det jobber vi kontinuerlig med våre leverandører for å finne miljøvennlige løsninger.

Veien mot mer klimavennlig drift

Sparebankens Møres utslippsreduksjonsmål:

Scope	Reduksjonsmål 2030
Scope 1	100 %
Scope 2	20 %
Scope 3	55 %

Scope 1

Planlagt reduksjon i scope 1 innebærer å erstatte eksisterende konsern-eid varebil med et kjøretøy med utslippsfri drivstoffløsning innen 2030.

Scope 2

Bankens målsetting for utslippsreduksjon i scope 2 følger CRREM-banen for kontorbygg i Norge. Sparebanken Møre ligger under CRREM sin målbane på 44 % mot netto null i 2050, men jobber for ytterligere utslippsreduksjon for scope 2 og har derfor satt et mål om 20 % reduksjon i utslipp fra kjøpt energi (scope 2) sammenliknet med 2024-nivå. Reduksjon vil hovedsakelig skje gjennom rehabilitering og oppgradering av eldre bygningsmasse.

Scope 3

Bankens mål er en reduksjon fra 2019-nivå på 55 % reduksjon av klimagassutslipp for scope 3 innen 2030 i tråd med nasjonale klimamål. I scope 3-målsettingen inngår kategoriene kjøpte varer og tjenester, avfall, tjenestereiser og ansattes jobbpendling.

Banken har oppnådd 45 % reduksjon i scope 3-utslipp siden 2019, men ytterligere reduksjon gjenstår for å nå 55 %. Nasjonale klimamål oppgir 1990-tall som basis, men vi har ikke tilgang på data fra den perioden og legger til grunn 2019 som vårt baseår for scope 3. Planlagte tiltak er reduksjon av strøartikler, som vil redusere innkjøpte varer, samt endringer som vil redusere omfang av tjenestereiser. Flere tiltak vurderes.

Kategori	2019 (tCO ₂ e)	2024 (tCO ₂ e)	% endring
Kjøpte varer og tjenester	212	175	-17,5
Avfall	15	5	-66,7
Tjenestereiser	161	114	-29,2
Ansatte jobbpendling	379	132	-65,2
Totalt	767	426	-44,5

¹) Energi & klimaregnskap 2024. Sparebanken Møre

²) Kategori 2 – Kapitalvarer er kostnadsbasert og vil variere fra år til år. Utslipp i denne kategorien vil svinge pga. investeringer og prisvariasjoner.

8. Våre virkemidler i arbeidet

For å kunne være en sparringspartner og medspiller for kundene våre må vi videreutvikle vårt arbeid. Omstillingsplanen er et nyttig verktøy da den bidrar til å konkretisere ytterligere hva som må på plass. Sammen med kundene våre. Våre virkemidler i arbeidet kan oppsummeres som følger

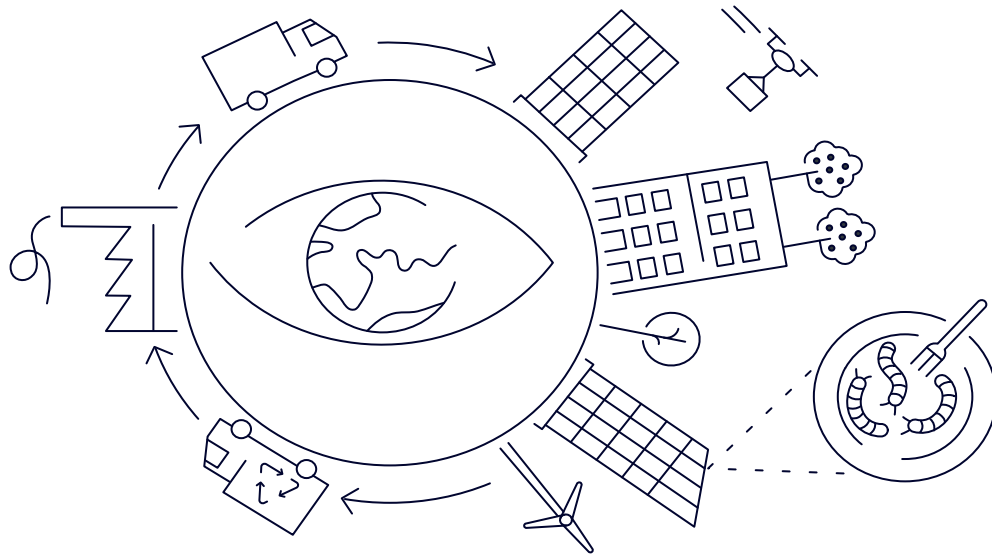
- **Kompetanse** – skal vi være gode rådgivere for kundene må vi forstå de utfordringer de står overfor. Derfor arbeider Sparebanken Møre kontinuerlig med å sørge for oppdatert kompetanse for egne medarbeidere og for kundene. Internt i banken jobbes det målrettet med å holde ansatte oppdatert på ulike bærekraftstema, særlig viktig er de tema og bransjer som kundene våre er eksponert for.
- **Produkttilbud** – vi skal legge til rette for relevante produkter og tjenester som motiverer kundene til endring og mer bærekraftige valg, og som samtidig reduserer både kunden og bankens risiko. Eks vis grønne lån, energilån og bærekraftslinkede lån. Vi tror også at vi vil se nye produkt og tjenester i årene fremover.
- **Policies og vilkår** – banken jobber kontinuerlig med policyer, krav og lånetilbud som sikrer at bankens eksponering mot klima- og naturrelatert risiko ivaretas. Dette inkluderer blant annet vurdering av hvordan f.eks klima- og miljørisikoer kan påvirke kreditten vi yter, kapitalbehov, stresstesting og fremtidig rapportering.
- **Porteføljestyling og klimavurderinger** – på sikt vil omstillingsplanen i tråd med bankens strategi sette rammer for hvilke kunder vi vil ønske å prioritere. Blant annet er det et mål at innen 2028 skal ha 30% av utlånsporteføljen på næring kvalifisere til grønne/ bærekraftslinket lån i tråd med eget rammeverk.
- **Kundedialog og kommunikasjon** – et viktig ledd i arbeidet er å dele av kompetanse vi besitter og blir kjent med. Dette gjøre vi både gjennom nyhetsbrev, konferanser og egne tilrettelagte ressursider for både personmarked- og næringslivskundene.
- **Rådgiving** - rådgiving er en sentral del av Sparebanken Møres strategi for å støtte kundene. Derfor har en stor andel av kundene egen rådgiver, som er lett å komme i kontakt med og som kjenner kunden og kan sette seg inn i deres situasjon. I sum har vi 60 rådgivere på næringsliv med bransjekompetanse og 150 personmarkedsrådgivere som er autoriserte innenfor en rekke fagfelt.
- **Samarbeid og partnerskap** – bærekraft er en laginnsats. Vi samarbeider tett med ulike fagmiljø, bransjeorganisasjoner, lokale og nasjonale myndigheter, NGO'er og andre aktører for å utvikle løsninger som støtter en rettferdig og effektiv omstilling. Dette gjelder både innad i finansbransjen, men også på tvers av bransjer og aktører.
- **Samfunnsengasjement** - som regionen største sparebank engasjerer vi oss tett i lokalsamfunnet vi en del av. Det gjør vi både gjennom de vi sponser og de lag, organisasjoner og prosjekter vi tildeler TEFT midler til gjennom tildeling av samfunnsutbytte. For begge deler er det tydelige krav knyttet til klima og miljø, sosiale forhold og ansvarlig økonomi og drift.

9. Veien videre i omstillingsarbeidet

Planen vil bli oppdatert jevnlig, i takt med at vi får bedre innsikt, mer detaljerte data og nye krav og forventninger – og ikke minst vil vi kontinuerlig bygge på konkrete erfaringer fra, og med, kundene. Ambisjonen vår er å gjøre utslippsmålene stadig mer konkrete, representative for porteføljen og etterprøvbare – både for oss selv og for kundene våre.

Veien mot netto null er lang, og det vil kreve innsats, samarbeid og læring underveis. Men vi har tatt et viktig første steg.

Planen er vedtatt av styret i Sparebanken Møre – okt 2025.

Omstillingsplan versjon 1.0

Dette er første versjon av en omstillingsplan for Sparebanken Møre, som inkluderer egen drift, personmarked – og næringslivsporteføljen.

Omstillingsplanen tar for seg de fleste bransjer i vår utlånsportefølje på næringsliv, men går mer i dybden der banken har størst eksponering.

Detaljnivå varierer basert på tilgjengelig data, det er derfor et sterkt ønske å få økt tilgang på mer data fra kundene våre. Vi anbefaler derfor våre kunder om å rapportere i tråd med den frivillige standarden VSME, og som et ledd i dette også etablere et klimaregnskap.

Tilgang på bærekraftsdata er i dag begrenset, og vi har tro på at tilgjengeligheten på ny, og mer nøyaktig informasjon vedrørende klimagassutslipp vil øke i de kommende årene. Både fra kunder, det offentlige Norge og fra globale initiativ.

Vi forventer derfor at neste versjon av omstillingsplanen blir mer presis.

10. Data og metoder

Hvordan vi estimerer utslipp

Arbeidet er forankret i GreenHouse Gas(GHG)-protokollen¹, som er den mest brukte standarden for rapportering av klimagassutslipp globalt. I tillegg følger vi veilederen fra Finans Norge² for beregning av finansierte utslipp, samt metodikken fra Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF³).

Utslippene er kategorisert i tråd med GHG-protokollen:

- Scope 1: Direkte utslipp fra virksomhetens egne aktiviteter, for eksempel forbrenning av fossilt drivstoff.
- Scope 2: Indirekte utslipp fra forbruk av kjøpt energi, som strøm og fjernvarme.
- Scope 3: Øvrige indirekte utslipp, både oppstrøms og nedstrøms, for eksempel relatert til leverandørkjeder og sluttforbruk.

For boliglån er beregninger basert på energikarakter (estimerte og reelle), som angir utslipp i scope 1 og 2.

For næringsliv er det benyttet omsetnings- og balansebaserte utslippsfaktorer og det er estimert utslipp for scope 1, 2 og 3. Ved å inkludere alle tre scope vil det gi noen grad av dobbelttelling i utslippsestimatene fordi scope 1 og 2 hos et selskap vil være en del av scope 3-utslipp for et annet selskap i verdikjeden, og flere selskap i samme verdikjede vil være representert i bankens portefølje. Det er ikke korrigert for dobbelttelling i denne omstillingsplanen.

For egen drift er det hovedsakelig benyttet aktivitetsdata, med noe beregninger basert på kostnadsdata for beregning av scope 3, kategori 1-14.

Næringsliv

Klimagassutslipp som stammer fra bankens utlånsvirksomhet klassifiseres i bankens klimaregnskap som finansierte utslipp, og faller inn under Scope 3, kategori 15 i henhold til GHG-protokollen. Disse utslippene er indirekte, og oppstår utenfor bankens egen virksomhet, men som et resultat av kapitalen vi stiller til rådighet for andre selskaper gjennom lån.

Datakvalitet og avgrensninger

Utslippsberegningene i analysen bygger på PCAF sin skala for datakvalitet, som rangerer fra nivå 1 (høyest kvalitet) til nivå 5 (lavest). Gjennomsnittlig datakvalitet på bankens data for finansierte utslipp er 4,5.

Datakvalitetsnivå 2 tilsier at utslippene er beregnet med utgangspunkt i kundespesifikke aktivitetsdata (nivå 2), nivå 4 at beregningene er basert på bransjegjennomsnitt justert for lånebeløp, og nivå 5 er beregninger på kunder som ikke har offentliggjorte regnskap og dermed er basert på bransjesnitt og utlånsvolum. Se tabell hentet fra Finans Norges veileder for finansierte klimagassutslipp:

Datakvalitet	Beregningsmetode	Kat.	Variabel
1	Rapporterte utslipp fra selskapet	1a	Verifiserte, rapporterte utslipp
		1b	Rapporterte, ikke-verifiserte utslipp
2	Beregnete utslipp basert på aktivitetsdata	2a	Beregnete utslipp basert på energiforbruket og tilhørende utslippsfaktorer
3		2b	Beregnete utslipp basert på fysiske produksjonsdata og tilhørende utslippsfaktorer
4		3a	Beregnete utslipp basert på selskapets omsetning og
5	Beregnete utslipp basert på kostnadsdata	3b	Beregnete utslipp basert på selskapets balanseverdier og bransjespesifikke utslippsfaktorer pr. verdienhet

Beregninger basert på estimat og bransjesnitt gir et overordnet bilde, men gir ikke porteføljespesifikke data og fanger ikke opp variasjoner mellom enkeltbedrifter.

Vi antar at flere kunder rapporterer egne klimaregnskap framover, slik at presisjonen i beregningene kan forbedres. Bedre datakvalitet vil kunne gi endret fordeling av bankens finansierte utslipp i senere versjoner av omstillingsplanen.

Tabell 1: Utslippsestimater for næringslivsporteføljen. Tabellen viser fordeling av utslipp med ulike datakvalitetsscore

Inkludert data	Utlån dekket	Totale utslipp
Scope 1-2 PCAF 2-4	21 mrd NOK (75 %)	75 000 tCO ₂ e
Scope 1-3, PCAF 2-4	21 mrd NOK (75 %)	253 000 tCO ₂ e
Scope 1-3, PCAF 2-5	28 mrd NOK (100 %)	470 000 tCO ₂ e

Denne omstillingsplanen markerer starten på Sparebanken Møre sitt arbeid for hvordan vi skal nå netto nullutslipp innen 2050. Planen bygger på det beste datagrunnlaget og metodene vi har tilgjengelig i dag, men vi vet at både datagrunnlag, kunnskap, teknologi og rammeverk utvikler seg raskt. Derfor vil dette være et levende dokument vi vil bygge videre på over tid.

Per nå omhandler omstillingsplanen bankens utlånsportefølje, i senere versjoner vil også bankens investeringsportefølje inngå i klimaregnskap og plan for utslippsreduksjon.

1) Greenhouse Gas Protocol. (2004, revidert 2015). A Corporate Accounting and Reporting Standard
2) Finans Norge. (2024, desember). Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp
3) PCAF. (2020). The Global GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry

Data i arbeidet videre

Tabell: Oversikt over bransjespesifikke datapunkter

Bransje	Nødvendige Datapunkter	Verktøy/Metode	Kommentar
Maritim	<ul style="list-style-type: none"> • Drivstofforbruk (tonn): Mengde drivstoff brukt om bord • Drivstofftype: Avgjør utslippsfaktorene • WTT factor: Well-to-Tank utslippsfaktor (g CO₂e/kg drivstoff) • TTW factor: Tank-To-Wake utslippsfaktor (g CO₂e/kg drivstoff) • Distanse • Dødvektstonn 	<p>SBTi Maritime Tool / IMO benytter WTW (Well-to-Wake), som er samlet utslipp fra produksjon og bruk av drivstoff (g CO₂e/kg drivstoff)</p> <p>Alternativt "AER" fra Grønt Skipsfartsprogram sin "Guidelines for transition linked financing"</p>	<p>Grønt Skipsfartsprogram</p>
Sjømat	<ul style="list-style-type: none"> • Årlig fangstvolum (tonn): Oppgitt i tonn rundvekt • Årlig driftsdistanse (nautiske mil): Seilt under fiskeriaktivitet • Gram CO₂-ekvivalenter per år (drivstoff): Energibruk 	<p>EEOI (Energy Efficiency Operational Indicator), måler klimautslipp per tonn fangst per nautisk mil.</p>	<p>Grønt Skipsfartsprogram</p>
Eiendom (drift)	<ul style="list-style-type: none"> • Utslipp per m² (CO₂e/m²/år) • Energibruk per m² per år (kWh/m²/år) 	<p>CRREM (Carbon Risk Real Estate Monitor) og SBTi</p>	<p>Standard for eiendomssektorens klimarisiko</p>
Entreprenør (bygging)	<ul style="list-style-type: none"> • Estimert utslipp per bygget m² (CO₂e/m²) • Materialbruk (hvis tilgjengelig) 	<p>CRREM og Life Cycle Assesment (LCA)-data</p>	<p>Forventet intensitet i byggefasen</p>
Industri	<ul style="list-style-type: none"> • Energibruk • Produksjonsvolum • Type prosess (forbrenning, kjemisk, etc.) 	<p>Ikke spesifisert pt</p>	<p>Krever avklaring for egnet metode</p>
Landbruk	<ul style="list-style-type: none"> • Produksjonsvolum: Dyr, melk, kjøtt, planter • Fôrtype og mengde: Kraftfôr, grovfôr • Gjødselbruk: Type og mengde • Energiforbruk: Diesel, strøm • Karbonbinding: Areal fangvekster, beiting, skog, jordtiltak 	<p>Klimakalkulatoren og SBTi FLAG – "Forest, Land and Agriculture Guidance"</p>	<p>Bruk norsk klimakalkulator som referanse</p>
Handel og tjenesteytende	<ul style="list-style-type: none"> • Transportdistanse • Transportmiddel og drivstoffbruk • Volum varer transportert 	<p>Ikke spesifisert pt</p>	<p>Krever avklaring for egnet metode</p>

Bransjespesifikke utslippsdata som grunnlag

For å vurdere hvordan kunders utslippsutvikling samsvarer med vitenskapsbaserte omstillingskurver, må vi ha tilgang til relevante og sammenlignbare utslippsdata.

Hvilke klimadata som er nødvendige, varierer betydelig mellom bransjer. For å kunne vurdere avvik fra en forventet utslippskurve – for eksempel basert på SBTi eller CRREM – må kundene rapportere spesifikke datapunkter som reflekterer sin aktivitet.

Tabellen her viser sentrale datapunkter per bransje, samt hvilke metoder og rammeverk vi benytter for å gjøre utslippsnivåene sammenlignbare.

Referanseliste

Kilder brukt i arbeidet med omstillingsplanen for næringslivsporteføljen, utover Sparebanken Møre Avdeling Bærekraft og IM_Analyse.

Data og metoder

- 1 Greenhouse Gas Protocol. (2004, revidert 2015). A Corporate Accounting and Reporting Standard. Hentet fra <https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/ghg-protocol-revised.pdf>
- 2 Finans Norge. (2024). Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp. Hentet fra https://www.finansnorge.no/siteassets/dokumenter/maler-og-veiledere/veileder-for-beregning-av-finansierte-klimagassutslipp_oppdateret-desember-2024.pdf
- 3 PCAF. (2020). The Global GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry. Hentet fra <https://carbonaccountingfinancials.com/standard>
- 4 Science Based Targets initiative. (2015). Sectoral Decarbonization Approach (SDA). Hentet fra <https://sciencebasedtargets.org/resources/files/Sectoral-Decarbonization-Approach-Report.pdf>
- 5 Science Based Targets initiative. (2022). Financial Institutions Near-Term Criteria. Hentet fra <https://sciencebasedtargets.org/sectors/financial-institutions>

Eiendom og entreprenør

- 1 IEA. (2023). Energy System: Buildings. Hentet fra <https://www.iea.org/energy-system/buildings>
- 2 Science CRREM. (2023). Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) Global Pathways. Hentet fra <https://www.crrem.eu/global-decarbonisation-pathways/>
- 3 Science Based Targets initiative. (2023). SBTi Buildings Criteria. Hentet fra <https://sciencebasedtargets.org/sectors/buildings>

- 4 Grønn Byggallianse. Om BREEAM. Hentet fra <https://byggalliansen.no/sertifisering/om-breeam/>
- 5 Circular Norway. (2023). Gap Report Norway. Hentet fra <https://www.circularnorway.no/gap-report-norway>
- 6 EBA. (2023). Veikart for bygg- og anleggsnæringen 2024-2026. Hentet fra <https://www.eba.no/siteassets/dokumenter/strategi/veikart-for-bygg--og-anleggsnaringen-2024-2026.pdf>
- 7 Regjeringen. (2020). VEIKART 2.0. Veikart for grønt industriløft. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/b5a51f3220474b3197ea21feb260f5b3/no/pdfs/veikart-2_0-gront-industriloft.pdf
- 8 NRK. (2023). "NRK avslører hvordan Norges 100 største naturinngrep ble til: Naturen vi ofret med øynene lukket". Hentet fra https://www.nrk.no/dokumentar/xl/nrk-avslorer-hvordan-norges-100-storste-naturinngrep-ble-til_-naturen-vi-ofret-med-oynene-lukket-1.17168283

Maritim

- 1 IEA. (2023). International Shipping – Tracking Clean Energy Progress. Hentet fra <https://www.iea.org/energy-system/transport/international-shipping>
- 2 SBTi. (2022). SBTi Maritime Guidance and Tool. Hentet fra <https://sciencebasedtargets.org/sectors/maritime-sector>
- 3 International Maritime Organization (IMO). (2023). "Revised GHG reduction strategy for global shipping adopted". Hentet fra <https://www.imo.org/en/MediaCentre/PressBriefings/pages/Revised-GHG-reduction-strategy-for-global-shipping-adopted-.aspx>
- 4 Regjeringen. (2020). VEIKART 2.0. Veikart for grønt industriløft. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/b5a51f3220474b3197ea21feb260f5b3/no/pdfs/veikart-2_0-gront-industriloft.pdf Regjeringen. (2020). "Handlingsplan for grønn skipsfart". Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2ccd2f4e14d44bc88c93ac4effe78b2f/handlingsplan-for-gronn-skipsfart.pdf>

- 5 Regjeringen. (2020). "Handlingsplan for grønn skipsfart". Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2ccd2f4e14d44bc88c93ac4effe78b2f/handlingsplan-for-gronn-skipsfart.pdf>
- 6 Future Fuels Nordic. (2024). "Fuel Transition Roadmap for Nordic Shipping". Hentet fra https://futurefuelsnordic.com/wp-content/uploads/2024/12/The-Fuel-Transition-Rodamap-for-Nordic-Shipping_Oyvind-Endresen_Dorthe-Slotvik.pdf

Sjømat

- 1 Miljødirektoratet. (2025). Klimatiltak i Norge - Kunnskapsgrunnlag 2025. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2025/januar-2025/klimatiltak-i-norge-kunnskapsgrunnlag-2025/>
- 2 Grønt skipsfartsprogram. (2023). Omstilling av Havfiskeflåten. Hentet fra <https://grontskipsfartsprogram.no/wp-content/uploads/2023/09/Omstilling-HavfiskHovedrapport-v7.0-final-1.pdf>
- 3 NRK. (2023). "Avgift skulle kutte utslipp - auka i staden". Hentet fra <https://www.nrk.no/norge/avgift-skulle-kutte-utslipp--auka-i-staden-1.17273646>
- 4 FEFAC. (2025). Europeisk fôrindustriforening (FEFAC). Hentet fra <https://www.fefac.eu>.
- 5 Rederiforbundet. (2025). Klimarapport. Hentet fra <https://www.rederi.no/rapporter/norges-rederiforbunds-klimarapport-2025/>
- 6 Fiskeridirektoratet. (2025). "Økende andel kvinner og unge fiskere i fiskerregisteret". Hentet fra <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Nyheter/2025/okende-andel-kvinner-og-unge-fiskere-i-fiskerregisteret>

Handel og tjenesteytende

1. Science Based Targets. (2020). Transport Sector Guidance. Hentet fra <https://sciencebasedtargets.org/sectors/land-transport>
2. Transportøkonomisk Institutt. (2022). Veikart for utslippsfri veitransport. Hentet fra <https://www.toi.no/publikasjoner/veikart-mot-utslippsfri-veitransport>
3. Transport.no. (2016). Veikart for næringslivets transport. Hentet fra <https://www.transport.no/veikart-naeringslivets-transporter>.
4. NHO Reiseliv. (2023). Destinasjonsanalyser. Hentet fra <https://www.nhoreiseliv.no/tall-og-fakta/tall-og-fakta-om-norsk-reiseliv/>
5. Statistisk sentralbyrå (SSB). (2022). "Nordmenns konsum nest høyest i Europa". Hentet fra <https://www.ssb.no/priser-og-prisindekser/konsumpriser/statistikk/sammenlikning-av-prisniva-i-europa/artikler/nordmenns-konsum-nest-hoyest-i-europe>
6. Europakommisjonen. (2022). EU Green Deal. Hentet fra https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

Industri

1. Miljødirektoratet. (2023). Norske utslipp og opptak av klimagasser. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/klimagasser-utslippstall-regnskap/norske-utslipp-og-opptak-av-klimagasser/>
2. Regjeringen. (2016). Bioøkonomi: Veikart mot fornybarsamfunnet 2050. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/ab557e6446d84b1c9c348c9912b47535/bioekonomi-veikart-mot-fornybarsamfunnet-2050.pdf>
3. Bondelaget (2021). Landbrukets klimaplan 2021-2030. Hentet fra <https://www.bondelaget.no/bondelaget-mener/miljo-og-klima/klima/landbrukets-klimaplan-pdf/>

3. Science Based Targets initiative. (2022). SBTi Forest, Land and Agriculture (FLAG) Guidance. Hentet fra <https://sciencebasedtargets.org/sectors/forest-land-and-agriculture>
4. International Energy Agency. (2025). "Growth in global electricity demand is set to accelerate in the coming years as power-hungry sectors expand". Hentet fra <https://www.iea.org/news/growth-in-global-electricity-demand-is-set-to-accelerate-in-the-coming-years-as-power-hungry-sectors-expand>
5. Miljødirektoratet. (2020). Sammendrag av Klimakur 2030. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/klimakur>
6. Fjøsssystemer. (2025). Naturlig ventilasjon. Hentet fra <https://www.fjosssystemer.no/storfe-kategori/naturlig-ventilasjon-i-sauefjos/>
7. Norges Vassdrag- og Energidirektorat. (2025). Konesjonshandsaming av vasskraftsaker. Hentet fra <https://www.nve.no/vann-og-vassdrag/vassdrag-og-grunnvannstiltak/konesjon-til-vassdragstiltak/>
8. Landbruksloven, Konesjonsloven, Jordloven mm. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/landbruksloven/>
9. Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-12-19-1812>.
10. "Frivillig vern – Erstatning", Norskog, Norges Skogeierforbund, Miljødirektoratet. Hentet fra <https://frivilligvern.no/erstatning/>.

Egen drift

- 1 Energi & klimaregnskap 2024. Sparebanken Møre. Hentet fra <https://www.sbm.no/energi-klimaregnskap-2024>.

